

รายงานการประชุมสภาการศึกษา

ครั้งที่ ๒/๒๕๖๖

วันศุกร์ที่ ๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๖ เวลา ๑๓.๓๐ น.

ณ ห้องประชุมกำแพง พลาญกูร ชั้น ๓ อาคาร ๕๖ ปี สกศ. และการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

ผู้มาประชุม

๑. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
(คุณหญิงกัลยา โสภณพนิช รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ แทน)
กรรมการโดยตำแหน่ง	ประธานการประชุม
๒. ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (นายอรรถพล สังขวาสี)	กรรมการ
๓. เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
(เรืออากาศโท สมพร ปานดำ รองเลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา แทน)	กรรมการ
๔. ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
(นายชนสุนทร สว่างสาส์ รองปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ แทน)	กรรมการ
๕. ปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
(นางสาวกรรวิ สีทธิชีวกาศ ผู้ตรวจราชการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม แทน)	กรรมการ
๖. ปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
(นางสาวจันทร์เพ็ญ เมฆาอภิรักษ์ ผู้ตรวจราชการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม แทน)	กรรมการ
๗. ปลัดกระทรวงแรงงาน
(นางนภสร หุ่นสุกใส ที่ปรึกษาวิชาการแรงงาน แทน)	กรรมการ
๘. ปลัดกระทรวงมหาดไทย
(นายทรงกลด สว่างวงศ์ รองผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ ช่วยราชการ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย แทน)	กรรมการ
๙. เลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
(นางสาวภัทรพร เล้าวงศ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการลงทุนพัฒนาสังคม แทน)	กรรมการ
๑๐. เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา
(นายสุรพล ทิพย์เสนา ผู้อำนวยการกองกฎหมายการศึกษาและวัฒนธรรม สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา แทน)	กรรมการ
๑๑. เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
(นางสาวรัตนา แสงบัวเผื่อน ผู้อำนวยการสำนักติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐาน รักษาการในตำแหน่งที่ปรึกษาด้านพัฒนากระบวนการเรียนรู้ แทน)
กรรมการที่ เป็นผู้แทนองค์กรเอกชน	กรรมการ
๑๒. นายบุญเลี้ยง ไชยศักดิ์
กรรมการที่ เป็นผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	กรรมการ
๑๓. นายอนุชากร มาศมมาตล
กรรมการที่ เป็นผู้แทนองค์กรวิชาชีพ	กรรมการ
๑๔. ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์อมร ลีลารัศมี	กรรมการ

กรรมการที่เป็นผู้แทนคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย

๑๕. นายสมชัย เจริญช่าง	กรรมการ
กรรมการที่เป็นผู้แทนองค์กรศาสนาอื่น	
๑๖. นายชัชวาลย์ เศรษฐี	กรรมการ
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ	
๑๗. นางสาวกรองทอง บุญประคอง	กรรมการ
๑๘. นายคมสัน โพธิ์คง	กรรมการ
๑๙. นายชาติชาย เกตุพรหม	กรรมการ
๒๐. รองศาสตราจารย์ดนุวัศ สาคริก	กรรมการ
๒๑. ศาสตราจารย์พิเศษชงทอง จันทรางศุ	กรรมการ
๒๒. นางสาวนิรมล เมธีสุกุล	กรรมการ
๒๓. ศาสตราจารย์บังอร เสรีรัตน์	กรรมการ
๒๔. นายบัณฑิต ศรีพุทธางกูร	กรรมการ
๒๕. นายบุญรักษ์ ยอดเพชร	กรรมการ
๒๖. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประมา ศาสตรระจิก	กรรมการ
๒๗. ศาสตราจารย์ นายแพทย์ประสิทธิ์ วัฒนภา	กรรมการ
๒๘. นางปัทมา วีระวานิช	กรรมการ
๒๙. นายวิริยะ รามสมภพ	กรรมการ
๓๐. นายสกล กิตต์นิธิ	กรรมการ
๓๑. นายสุรศักดิ์ มุกประดับ	กรรมการ
๓๒. รองศาสตราจารย์ นายแพทย์สุริยเดว ทรีปาตี	กรรมการ
๓๓. นายเหมพงศ์ ทวีกาญจน์	กรรมการ
๓๔. นายอดุลย์ พิมพ์ทอง	กรรมการ
๓๕. ศาสตราจารย์ นายแพทย์อภิชาติ จิตต์เจริญ	กรรมการ
๓๖. นายอำนาจ วิทยานุกู	กรรมการ
๓๗. นายสุเทพ แก่งสันเทียะ เลขาธิการสภาการศึกษา	กรรมการและเลขานุการ

ผู้ไม่เข้าประชุม

๑. พระพรหมบัณฑิต (ประยูร ธมมจิตโต)	ลาประชุม
๒. พระธรรมวิสุทธิธารจารย์ (แสวง ธมเมโสโก)	ลาประชุม
๓. นายชัยยศ อิมสุวรรณ์	ลาประชุม

ผู้เข้าร่วมประชุม

๑. นายสวัสดิ์ ภูทอง	รองเลขาธิการสภาการศึกษา
๒. นายธนู ขวัญเดช	รองเลขาธิการสภาการศึกษา
๓. นางรัชณี พึ่งพานิชย์กุล	ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนการศึกษา
๔. นางอำภา พรหมวาทย	ผู้อำนวยการสำนักประเมินผลการจัดการศึกษา
๕. นายสมพงษ์ ผุยสาธรรม	ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา
๖. นางประวีณา อัสโย	ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาระบบการเรียนรู้
๗. นางสาวพัชราภรณ์ ศรีคล้าย	ผู้อำนวยการกลุ่มตรวจสอบภายใน
๘. นางรุจิรา สุนทรรัตน์	ผู้อำนวยการกลุ่มงานจริยธรรม

๙. นางเพททยา บุญมี	ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร
๑๐. นางนันทิชา ไวยนพ	ผู้อำนวยการสำนักสื่อสารองค์กร
๑๑. นางสาวช่อบุญ จิรานุภาพ	ผู้อำนวยการสำนักเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา
๑๒. นางรุ่งตะวัน งามจิตอนันต์	นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ รักษาราชการแทน
ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา
๑๓. นางสาวจันทิมา ศุภรพงศ์	นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ รักษาราชการแทน
ผู้อำนวยการสำนักนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย
๑๔. นางสาวสายรุ้ง แสงแจ้ง	นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ รักษาราชการแทน
ผู้อำนวยการสำนักนโยบายความร่วมมือกับต่างประเทศ
๑๕. นายศรารัฐ บุญคล่อง	นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการพิเศษ รักษาราชการแทน
ผู้อำนวยการสำนักผู้อำนวยการ
๑๖. นางโชติกา วรรณบุรี	นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ ผู้อำนวยการกลุ่มนโยบาย
และแผนการศึกษาแห่งชาติ สำนักนโยบายและแผนการศึกษา
๑๗. นายวีระพงษ์ อุ่เจริญ	นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ ผู้อำนวยการกลุ่มวิเคราะห์
สถานการณ์การศึกษา สำนักประเมินผลการจัดการศึกษา
๑๘. นางสาวกาญจนา หงษ์รัตน์	นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ ผู้อำนวยการกลุ่มนโยบาย
กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ สำนักกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ
๑๙. เจ้าหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา	

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๓๐ น.

นายสุเทพ แก่งสันเทียะ เลขาธิการสภาการศึกษา กรรมการและเลขานุการ แจ้งให้ที่ประชุม ทราบว่า การประชุมวันนี้มีกรรมการเข้าร่วมการประชุมทั้งสิ้น จำนวน ๓๗ คน โดยเข้าร่วมประชุม ณ ห้องประชุม กำแพง พลาญกูร จำนวน ๑๗ คน เข้าร่วมการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ จำนวน ๒๐ คน และลาประชุม จำนวน ๓ รูป/คน ดังนี้ ๑. พระพรหมบัณฑิต (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) ๒. พระธรรมวิสุทธาจารย์ (แสวง ธรรมเมโสโก) และ ๓. นายชัยยศ อิ่มสุวรรณ์ ในโอกาสนี้ขออนุญาตให้นักศึกษาปริญญาเอก สาขาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน ๙ คน เข้าร่วมสังเกตการณ์การประชุมสภาการศึกษา ครั้งที่ ๒/๒๕๖๖ คุณหญิงกัลยา โสภณพนิช รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ประธานการประชุม กล่าวแสดงความยินดี และขอบคุณนักศึกษาปริญญาเอกจากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ที่ให้ความสนใจเข้าร่วมสังเกตการณ์ การประชุมในครั้งนี้

วาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

คุณหญิงกัลยา โสภณพนิช รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ประธานการประชุม กล่าวเปิด การประชุมและให้ฝ่ายเลขานุการนำเสนอผลการดำเนินงานของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาในช่วงที่ผ่านมา ให้ที่ประชุมทราบ

นายสวัสดิ์ ภู่ทอง รองเลขาธิการสภาการศึกษา นำเสนอการดำเนินงานของสำนักงานเลขาธิการ สภาการศึกษาให้ที่ประชุมทราบ ๓ เรื่อง **เรื่องที่ ๑ กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ (National Qualifications Framework หรือ NQF)** ปัจจุบันมีสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) ทำหน้าที่ในการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาระบบคุณวุฒิวิชาชีพ แต่ควรจัดตั้งสถาบันกรอบคุณวุฒิแห่งชาติเพื่อให้เป็นศูนย์รวมในการกำหนด

มาตรฐานกรอบคุณวุฒิของประเทศ โดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้เป็นหน่วยงานกลางในการขับเคลื่อนงานกรอบคุณวุฒิแห่งชาติตามมติคณะรัฐมนตรี สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจะดำเนินการเกี่ยวกับการจัดตั้งสถาบันกรอบคุณวุฒิแห่งชาติซึ่งเป็นสถาบันกลางในการขับเคลื่อนการดำเนินงานกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาอาชีพ และสามารถทำให้มาตรฐานฝีมือแรงงานเทียบเท่านานาชาติได้ **เรื่องที่ ๒ ธนาคารหน่วยกิต (Credit Bank)** เป็นการสะสมหน่วยกิตโดยที่ผู้เรียนสามารถเรียนที่ไหนเมื่อไหร่ก็ได้ ทั้งในระบบและนอกระบบการศึกษา ไม่จำเป็นต้องเรียนตามกรอบสาระการเรียนรู้และกรอบระยะเวลาที่กำหนด แต่สามารถนำผลการเรียนรู้จากแหล่งต่าง ๆ มาสะสมเป็นหน่วยกิตและสามารถนำมาเทียบโอนสาระการเรียนรู้ หรือสามารถออกวุฒิบัตรรับรองผลการเรียนได้ ซึ่งปัจจุบันสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาอยู่ระหว่างการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดตั้งหน่วยงานกลางธนาคารหน่วยกิตแห่งชาติ หากประสบผลสำเร็จจะเป็นประโยชน์กับผู้เรียน โดยเฉพาะผู้เรียนที่มีข้อจำกัดซึ่งไม่สามารถเรียนในระบบได้ **เรื่องที่ ๓ พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย** เด็กวัยแรกเกิดถึง ๖ ขวบ เป็นช่วงวัยที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาและเตรียมความพร้อมให้เด็กเติบโตมาที่มีคุณภาพ แต่ในอดีตที่ผ่านมายังไม่มีหน่วยงานกลางที่ทำหน้าที่ดูแลเด็กปฐมวัยในภาพรวมของประเทศ รวมทั้งการดูแลเด็กปฐมวัยของหน่วยงานต่าง ๆ ในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค อาทิ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ หรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ยังขาดการบูรณาการงานร่วมกัน ทั้งนี้ พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้ประกาศใช้แล้ว สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงจัดตั้งสำนักนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัยขึ้นเพื่อดำเนินการในเรื่องนี้ จนถึงปัจจุบัน ทำให้สามารถดูแลขับเคลื่อนนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัยของชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษายังดำเนินการในประเด็นสำคัญอื่น ๆ เช่น การจัดทำและปรับปรุงแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙ การปฏิรูปการศึกษาโดยการจัดทำร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. เป็นต้น

คุณหญิงกัลยา โสภณพนิช ประธานการประชุมให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้สร้างประโยชน์ให้คนตั้งแต่แรกเกิดโดยการพัฒนาเด็กปฐมวัย และมีระบบ Credit Bank รองรับผู้เรียนในระดับที่สูงขึ้น ซึ่งการสะสมหน่วยกิตมีการดำเนินงานในแต่ละประเภทและแต่ละระดับ การศึกษาอยู่แล้ว สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาเป็นหน่วยงานที่เชื่อมโยง Credit Bank ของแต่ละหน่วยงานเข้าด้วยกัน แต่การประชาสัมพันธ์ยังไม่เป็นที่แพร่หลาย จึงขอให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาประกาศเรื่องการดำเนินงานเกี่ยวกับ Credit Bank ให้บุคคลทั่วไปได้รับทราบโดยทั่วกัน และยังมี การดำเนินงานเรื่องกรอบคุณวุฒิแห่งชาติซึ่งจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้ประกอบอาชีพในด้านต่าง ๆ โดยสามารถเทียบวุฒิการศึกษาในระดับนานาชาติได้ ประเด็นที่น่าสนใจคือการวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศมีข้อมูลตรงกันว่า การลงทุนกับเด็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึง ๖ ขวบ หรือช่วงปฐมวัย เป็นการลงทุนที่คุ้มค่าที่สุดมากกว่าทุกช่วงวัย จึงควรประชาสัมพันธ์และรณรงค์เรื่องการอ่าน โดยให้พ่อแม่ผู้ปกครองอ่านหนังสือให้ลูกฟังทุกวัน วันละ ๕ นาที ตั้งแต่แรกเกิดจนถึง ๖ ขวบ การอ่านหรือเล่านิทานให้ลูกฟังทำให้พ่อแม่ได้มีเวลาใกล้ชิดกับลูก นอกจากนั้นยังทำให้เด็กมีความคิดและจินตนาการ เกิดการเรียนรู้ ผีกลสมอง และคิดวิเคราะห์ได้ จากนั้นให้ติดตามดูว่าเด็กมีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่ลูกเป็นอย่างไร เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่พ่อแม่ผู้ปกครองไม่ได้อ่านหนังสือให้ฟังเด็กมีความแตกต่างกันอย่างไร เป็นประเด็นที่ขอให้คณะกรรมการสภาการศึกษาร่วมกันคิดและรณรงค์ให้เป็นรูปธรรม

นายสุเทพ แก่งสันเทียะ เลขาธิการสภาการศึกษา กรรมการและเลขานุการ ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา มีคณะกรรมการตามบทบาทหน้าที่ ๓ คณะ ได้แก่ ๑. คณะกรรมการสภาการศึกษา คือคณะกรรมการชุดนี้ มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นประธานกรรมการ ๒) คณะกรรมการนโยบาย การพัฒนาเด็กปฐมวัย ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ มีรองนายกรัฐมนตรี ซึ่งได้รับมอบหมายจากนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ และ ๓) คณะกรรมการกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ มีรองนายกรัฐมนตรีที่กำกับดูแลงานคุณวุฒิการศึกษา/งานคุณวุฒิวิชาชีพเป็นประธานกรรมการ ซึ่งคณะกรรมการ ทั้ง ๓ คณะดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาการศึกษาในบริบทที่แตกต่างกัน คณะกรรมการนโยบายการพัฒนา เด็กปฐมวัยรับผิดชอบเด็กแรกเกิดจนถึง ๖ ขวบ ได้ดำเนินการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานพัฒนาเด็กปฐมวัย ปัจจุบันได้จัดทำ Facebook fan page “ปฐมวัยไทยแลนด์” และเว็บไซต์ “ปฐมวัยไทยแลนด์” ซึ่งเปิดตัวและ นำเสนอที่ทำเนียบรัฐบาลแล้ว โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน เว็บไซต์ปฐมวัยไทยแลนด์มีเนื้อหาสาระ เกี่ยวกับข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับผู้ปกครอง โดยเฉพาะหญิงตั้งครรภ์ โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อม และการเลี้ยงดูบุตรจนถึงอายุ ๖ ขวบ ซึ่งเป็นอีกบทบาทหนึ่งของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ดังนั้น เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงการดำเนินงานของคณะกรรมการทั้ง ๓ คณะ ฝ่ายเลขานุการจะนำความก้าวหน้า การดำเนินงานของคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย และคณะกรรมการกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ มานำเสนอให้คณะกรรมการสภาการศึกษาได้รับทราบในการประชุมครั้งต่อไป

กรรมการให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า ระบบการศึกษาของประเทศอังกฤษเน้นให้พ่อแม่ผู้ปกครอง อ่านหนังสือให้ลูกฟังเป็นเวลา ๑๕ นาที เป็นประจำทุกวัน ซึ่งประเทศอังกฤษนำแนวทางนี้มาใช้ในการพัฒนา บุคลากรของประเทศ และจากประสบการณ์ตรงที่ได้อ่านหนังสือภาษาอังกฤษให้ลูกฟังทุกวัน พบว่าทักษะ ภาษาอังกฤษของลูกเด่นขึ้นอย่างเห็นได้ชัด จึงสนับสนุนแนวคิดการอ่านหนังสือให้ลูกฟังทุกวัน

ประธานการประชุมขอให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจัดทำโครงการรณรงค์เรื่องการอ่าน หนังสือให้เด็กปฐมวัยฟัง เสนอไปยังรองนายกรัฐมนตรี นายวิษณุ เครืองาม เพื่อขับเคลื่อนเรื่องการอ่าน ให้เกิดเป็นรูปธรรม

มติ ที่ประชุมรับทราบ

วาระที่ ๒ เรื่องรับรองรายงานการประชุม

นายสุเทพ แก่งสันเทียะ เลขาธิการสภาการศึกษา กรรมการและเลขานุการ นำเสนอ ให้ที่ประชุมทราบว่า ฝ่ายเลขานุการได้จัดทำรายงานการประชุมสภาการศึกษา ครั้งที่ ๑/๒๕๖๖ เมื่อวันที่จันทร์ที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๖ และได้แจ้งเวียนให้คณะกรรมการพิจารณาและรับรองรายงานการประชุมภายใน วันจันทร์ที่ ๒๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๖ เมื่อครบกำหนดระยะเวลาที่มีกรรมการขอแก้ไขรายงานการประชุม คือ นางเกศทิพย์ ศุภวานิช รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขอปรับแก้รายงานการประชุมหน้า ๑๒ ความเห็นที่ ๑๗ ดังนี้ บรรทัดที่ ๒ ตัดคำ “รวมกับ” “การบูรณาการหลักสูตร” บรรทัดที่ ๓ ตัดคำ “ที่สอดคล้องกับ” บรรทัดที่ ๔ ตัดคำ “ดังนั้นกระบวนการเรียนรู้จึง” เปลี่ยนคำ จาก “ซึ่งจะต้อง” เป็น “การ” และ “หลักสูตร” เป็น “ตัวชี้วัด” บรรทัดที่ ๕ เปลี่ยนคำ “รวมกับตัวชี้วัดอื่น” เป็น “ข้ามกลุ่มสาระ” บรรทัดที่ ๖ ตัดคำ “ในลักษณะของห้องเรียนรวมรายวิชา” “นอกจากนั้นจะต้องมี” บรรทัดที่ ๗ ตัดคำ “STEM Education” และ เปลี่ยนเป็น “จะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาผู้เรียนมากกว่าและถือเป็นการนำหลักสูตรไปใช้ได้อย่างถูกต้อง” โดยสรุปข้อความที่ปรับแก้ไขใหม่ในความเห็นที่ ๑๗ มีเนื้อหาดังนี้ “หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ เป็นหลักสูตรที่มีความยืดหยุ่น สามารถนำไปบริหารจัดการและบูรณาการตัวชี้วัดได้ ตัวอย่างเช่น กระบวนการจัดการเรียนรู้ STEAM Education เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในสิ่งที่ใกล้เคียงกับชีวิตจริง ของผู้เรียน เป็นสิ่งสำคัญที่ให้นักเรียนเกิดสมรรถนะ การนำตัวชี้วัดไปบูรณาการข้ามกลุ่มสาระโดยใช้

แหล่งเรียนรู้ใกล้โรงเรียนเป็นห้องเรียนรวม ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ที่ใกล้เคียงกับชีวิตประจำวันและชีวิตจริง พัฒนาครูเพื่อให้ครูมีความรู้ ความสามารถ และมีทักษะในการจัดการเรียนรู้ จะเป็นประโยชน์ในการพัฒนา ผู้เรียนมากกว่า และถือเป็นการนำหลักสูตรไปใช้อย่างถูกต้อง”

ฝ่ายเลขานุการได้ปรับแก้รายงานการประชุมตามที่คณะกรรมการแจ้งปรับแก้เรียบร้อยแล้ว จึงขอ นำเรียนที่ประชุมเพื่อพิจารณารับรองรายงานการประชุมสภาการศึกษา ครั้งที่ ๑/๒๕๖๖

กรรมการแจ้งแก้ไขรายงานการประชุมในที่ประชุมหน้าแรก จาก “วันจันทร์ที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕” เป็น “วันจันทร์ที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖”

มติ ที่ประชุมรับรองรายงานการประชุมสภาการศึกษา ครั้งที่ ๑/๒๕๖๖ วันจันทร์ที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๖ ตามที่กรรมการแจ้งแก้ไข

วาระที่ ๓ เรื่องเพื่อพิจารณา

วาระที่ ๓.๑ ข้อเสนอการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ

นายวีระพงษ์ อุเจริญ ผู้อำนวยการกลุ่มวิเคราะห์สถานการณ์การศึกษา สำนักประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา นำเสนอ ข้อเสนอการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ มีสาระสำคัญดังนี้

ที่มาและความสำคัญของการเสนอเรื่องข้อเสนอการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษต่อคณะกรรมการสภาการศึกษา มี ๒ ประการ **ประการแรก** สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้ดำเนินการศึกษาสถานะการศึกษาไทยเป็นประจำทุกปี โดยขั้นตอนการดำเนินงานประกอบด้วย การรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน ซึ่งภายหลังจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้รับเสียงสะท้อนจากภาคส่วนต่าง ๆ ว่า การจัดการศึกษาในปัจจุบันไม่มีความยืดหยุ่นและไม่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน จึงเสนอให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาปรับเปลี่ยนรูปแบบการวิเคราะห์สถานะการศึกษาโดยเน้นที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงปรับเปลี่ยนการวิเคราะห์สถานะการศึกษาจากเดิมที่ใช้ระดับและประเภทการศึกษาเป็นฐาน เป็น การใช้กลุ่มเป้าหมายของผู้เรียนเป็นฐานในการวิเคราะห์ ซึ่งกลุ่มเป้าหมายประกอบด้วย ๔ กลุ่ม ได้แก่ ๑. กลุ่มผู้มีความสามารถพิเศษ ๒. กลุ่มผู้พิการ ๓. กลุ่มผู้ด้อยโอกาส และ ๔. กลุ่มเปราะบาง ซึ่งในลำดับแรกได้ดำเนินการในส่วนของกลุ่มผู้มีความสามารถพิเศษและมีข้อมูลครบถ้วนแล้ว **ประการที่สอง** การดำเนินงานของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจะดำเนินการตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทที่ ๑๑ และแผนแม่บทที่ ๑๒ ซึ่งแผนแม่บทที่ ๑๒ แผนย่อยที่ ๒ การตระหนักถึงพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย โดยสาระสำคัญระบุว่า ควรส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยคำนึงถึงความแตกต่างหลากหลายของผู้เรียน ซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องเร่งดำเนินการ และจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษา จึงเป็นที่มาของการเสนอข้อเสนอการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ

ประเทศไทยให้ความสำคัญกับการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ โดยในปี พ.ศ. ๒๕๓๖ ได้มีการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ปี พ.ศ. ๒๕๓๖ เป็นครั้งแรก ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๔๑ มีการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๑ - ๒๕๔๔ และในปี พ.ศ. ๒๕๔๙ มีการจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับชาติและเยาวชนผู้มีความสามารถพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๙ - ๒๕๕๙ แสดงให้เห็นว่าประเทศไทยมีกระบวนการพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษเป็นระยะเวลานานและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

นโยบายและยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษในปัจจุบันให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาตามความแตกต่างหลากหลายของผู้เรียน โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษไว้อย่างชัดเจน ในหลายมาตรา อาทิ มาตรา ๑๐ วรรคสี่ “การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษ ต้องจัดด้วยรูปแบบที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น” มาตรา ๖๐ (๓) “จัดสรรงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษาอื่นเป็นพิเศษให้เหมาะสม และสอดคล้องกับความจำเป็นในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการเป็นพิเศษแต่ละกลุ่ม” อีกทั้ง พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้กำหนดกลไกในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษไว้เป็นการเฉพาะ ในมาตรา ๓๒ วรรคสอง โดยได้บัญญัติให้มีคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษ ในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทำหน้าที่เป็นองค์กรส่งเสริมและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษ ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ประเทศไทยได้มีการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๗๐ มีการจัดทำแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ โดยแผนแม่บทที่ ๑๒ การพัฒนาการเรียนรู้ ได้ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการพัฒนาคนไทยตามพหุปัญญาให้เต็มตามศักยภาพ รวมถึงการสร้างเสริมศักยภาพผู้มีความสามารถพิเศษให้สามารถต่อยอดการประกอบอาชีพได้อย่างมั่นคง รวมถึงแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙ ได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ โดยปรากฏใน ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรมเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน ของประเทศ ซึ่งได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ประการหนึ่งคือ พัฒนาฝีมือแรงงานระดับสูงและผู้มีความสามารถพิเศษ และความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในภาคการศึกษา การวิจัย การผลิตและการพัฒนาในกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมาย ของประเทศ และกำหนดแนวทางการพัฒนา อาทิ ส่งเสริมการพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษอย่างต่อเนื่อง ทุกระดับให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ ส่งเสริมให้มีโครงการพัฒนาขีดความสามารถและศักยภาพ ของผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ นอกจากนี้ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ ได้กำหนด หมายความว่าเกี่ยวกับผู้ที่มีความสามารถพิเศษไว้ในหมวดหมู่ที่ ๑๒ ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต ได้กำหนดกลยุทธ์การพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษไว้อย่างชัดเจนคือ “ส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษ โดยพัฒนาระบบเสาะหาและกลไกการบริหารจัดการและส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษตามแนวคิดพหุปัญญาอย่างเป็นระบบ อาทิ การสนับสนุนทุนการศึกษาต่อ ฝึกประสบการณ์ ทางการงานวิจัยในองค์กรชั้นนำ ตลอดจนส่งเสริมการทำงานที่ใช้ความสามารถพิเศษอย่างเต็มศักยภาพ และให้ผู้มีความต้องการพิเศษได้รับโอกาสและเข้าถึงการศึกษา และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยสถานศึกษา จัดการศึกษาที่หลากหลายและเหมาะสมเฉพาะกลุ่ม”

การจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษมีหลายด้าน แต่ด้านที่ประสบความสำเร็จ คือด้านวิทยาศาสตร์เนื่องจากมีหน่วยงานที่กำกับดูแล เช่น กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและ นวัตกรรม สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) และมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เป็นต้น ทำให้ การดำเนินงานของด้านวิทยาศาสตร์ก้าวหน้าอย่างรวดเร็วมากกว่าด้านอื่น ๆ

การดำเนินงานการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษในประเทศไทย ประกอบด้วย

๑. **การจัดตั้งเป็นโรงเรียนเฉพาะทางสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ** ได้แก่ ๑.๑) โรงเรียนสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ เช่น โรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์ โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย โรงเรียนกำเนิดวิทย์ เป็นต้น ๑.๒) โรงเรียนสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษด้านกีฬา ๑.๓) โรงเรียนสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษด้านดนตรี เช่น โรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ เป็นต้น
๒. **การจัดการเรียนร่วมกันในโรงเรียนปกติ** เป็นการจัดการศึกษาโดยให้ผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษเรียนร่วมกันกับผู้เรียนปกติ เช่น โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา โรงเรียนไผ่ทออุดมศึกษา โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียน เป็นต้น ซึ่งมีความแพร่หลายในการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาระดับอุดมศึกษา รวมทั้งการศึกษาเอกชนด้วย
๓. **โครงการ**

และกิจกรรมส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษ คือโครงการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษ เช่น

๓.๑) โครงการพัฒนาและส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (พสวท.)

๓.๒) โครงการจัดส่งผู้แทนประเทศไทยไปแข่งขันคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์โอลิมปิกระหว่างประเทศ และโครงการมูลนิธิส่งเสริมโอลิมปิกวิชาการและพัฒนามาตรฐานวิทยาศาสตร์ศึกษา (สอวน.)

๓.๓) โครงการจัดตั้งวิทยาลัยเทคโนโลยีฐานวิทยาศาสตร์ ปัจจุบันมีจำนวน ๙ แห่ง

๓.๔) โครงการพัฒนาอัจฉริยภาพทางวิทยาศาสตร์สำหรับเด็กและเยาวชนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

๓.๕) โครงการส่งเสริมการผลิตครูที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ (สควค.)

๓.๖) โครงการสนับสนุนการจัดตั้งห้องเรียนวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนโดยการกำกับดูแลของมหาวิทยาลัย (วมว.)

๓.๗) โครงการห้องเรียนพิเศษวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม และ

๓.๘) โครงการห้องเรียนกีฬา มีข้อสังเกตว่าโครงการต่าง ๆ มีจุดมุ่งหมายที่มุ่งเน้นไปทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ส่วนโครงการที่เกี่ยวข้องกับด้านอื่น ๆ มีน้อย และทุกโครงการมุ่งเน้นที่การพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ แต่การที่จะพัฒนาผู้เรียนให้ประสบความสำเร็จได้จะต้องมีครูที่มีความสามารถด้วย อย่างไรก็ตาม โครงการที่เกี่ยวกับการพัฒนาครูมีเพียงแค่โครงการเดียวเท่านั้น คือโครงการ สควค.

ปัจจุบันกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมได้จัดทำระบบ Ecosystem ของการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแล้ว สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงวิเคราะห์ระบบ Ecosystem ของการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษที่นอกเหนือจากด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (Non-Science and Technology Talent) พบว่า มีการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษในทุกระดับและทุกประเภทการศึกษา แต่ยังขาดความเชื่อมโยงระหว่างการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ทำให้การพัฒนาผู้ที่มีความสามารถพิเศษที่นอกเหนือจากด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีขาดความต่อเนื่อง

การพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษให้ประสบความสำเร็จ จะต้องดำเนินการ ๓ ขั้นตอน ดังนี้

๑. การเสาะหาและคัดกรองผู้มีความสามารถพิเศษ ซึ่งจะต้องเริ่มดำเนินการตั้งแต่ผู้เรียนยังอยู่ในวัยเด็ก โดยปัจจัยความสำเร็จของขั้นตอนนี้คือมีระบบคัดกรองที่ได้มาตรฐานและบุคลากรต้องมีความรู้ในการใช้แบบคัดกรอง ปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้จัดทำแบบคัดกรองแล้ว แต่ยังไม่ได้นำมาใช้อย่างแพร่หลายมากนัก

๒. การพัฒนาและส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษ ปัจจัยความสำเร็จของขั้นตอนนี้ คือ หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย ยืดหยุ่น ตอบสนองความต้องการลักษณะหรือด้านความสามารถที่แตกต่างกัน ปัจจุบันมีการพัฒนาหลักสูตรที่ค่อนข้างยืดหยุ่นมากขึ้น แต่อาจจะยังไม่เพียงพอ ซึ่งส่วนใหญ่การพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษจะจบที่ขั้นตอนนี้

๓. การใช้ความสามารถและความเชี่ยวชาญจากผู้มีความสามารถพิเศษ ภายหลังจากพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษแล้ว จะต้องส่งเสริมและจัดหาอาชีพ และเวทีให้ผู้มีความสามารถพิเศษได้ใช้ความรู้ความสามารถได้เต็มที่ แต่จุดอ่อนของระบบการศึกษาของประเทศไทยคือ ขาดการสร้างเส้นทางความก้าวหน้าทางอาชีพ (Career Path) ที่เหมาะสมสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ หรือมีข้อจำกัดด้านงบประมาณในการทำงาน ทำให้ผู้ที่มีความสามารถพิเศษไม่สามารถใช้ศักยภาพของตนได้อย่างเต็มที่ ทำให้ต้องไปทำงานต่างประเทศ เป็นการสูญเสียโอกาสของประเทศไทย ดังนั้น การจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษจะต้องคำนึงถึงการใช้ความสามารถและ

ความเชี่ยวชาญจากผู้มีความสามารถพิเศษซึ่งเป็นขั้นตอนสุดท้าย โดยอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายหน่วยงาน

การวิเคราะห์สภาพปัญหาและอุปสรรคในการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษสามารถจำแนกได้ ๓ ประเด็น ดังนี้ **ประเด็นที่ ๑ นโยบายภาพรวมการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทยในปัจจุบัน** มีสภาพปัญหาและอุปสรรค ได้แก่ ๑) ประเทศไทยไม่มีองค์กรทั้งในระดับชาติและระดับปฏิบัติที่ทำหน้าที่ดูแลการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษในภาพรวม ทำให้หน่วยงานต่าง ๆ ไม่สามารถบูรณาการการดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยงกัน ๒) หน่วยงานปฏิบัติไม่ได้นำองค์ความรู้หลักสูตร รูปแบบ/วิธีการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้มีความสามารถพิเศษที่มีอยู่แล้ว มาดำเนินงานพัฒนาศักยภาพผู้มีความสามารถพิเศษอย่างชัดเจนและต่อเนื่อง ๓) เครื่องมือในการคัดกรองเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษสำหรับเด็กในวัยประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ขาดการนำไปใช้อย่างกว้างขวางแพร่หลาย คงจำกัดอยู่เฉพาะหน่วยงานที่มีการจัดทำเท่านั้น ๔) ปัจจุบันหน่วยงานในภาคเอกชนมีบทบาทในการเสาะแสวงหาและพัฒนาเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษ แต่ยังคงขาดหน่วยงานประสานส่งต่อดูแลเด็กที่มีความสามารถด้านต่าง ๆ เพื่อให้ได้รับการพัฒนาและการใช้ประโยชน์จากความเชี่ยวชาญของคนกลุ่มนี้ ๕) ยังไม่มีการเก็บข้อมูลเด็กผู้มีความสามารถพิเศษอย่างเป็นระบบ เช่น เด็กผู้มีความสามารถพิเศษมีประมาณร้อยละ ๓ ของเด็กเกิดใหม่เฉลี่ยแล้วมีประมาณ ๒๐,๐๐๐ คน นอกจากนั้นในปัจจุบันยังไม่มีระบบจัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับโครงการต่าง ๆ ที่จัดขึ้นเพื่อผู้มีความสามารถพิเศษว่าสามารถรองรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษได้ครอบคลุมทั้งหมดหรือไม่ รวมทั้งข้อมูลเส้นทางความก้าวหน้าทางอาชีพที่ยังไม่มีการจัดทำข้อมูลอย่างเป็นระบบ ยกเว้นด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีการจัดทำข้อมูลแล้ว **ประเด็นที่ ๒ ความเหลื่อมล้ำในการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษในสาขาต่าง ๆ** มีสภาพปัญหาและอุปสรรค ได้แก่ ๑) การจัดการศึกษาให้กับกลุ่มผู้มีความสามารถพิเศษยังมีความเหลื่อมล้ำระหว่างสาขาต่าง ๆ โดยด้านวิทยาศาสตร์และการกีฬามีการดำเนินงานอย่างชัดเจน แต่ในสาขาอื่น ๆ ยังขาดการส่งเสริมและสนับสนุน โดยเฉพาะด้าน ดนตรี ศิลปะ ซึ่งเป็นสาขาที่มีคุณค่าทางสังคม มีอิทธิพลทางวัฒนธรรม (Soft Power) ที่ส่งผลต่อการพัฒนาประเทศในหลาย ๆ ด้าน ๒) ขาดความเชื่อมโยงการใช้ความเชี่ยวชาญของผู้มีความสามารถพิเศษกับการพัฒนาประเทศ ซึ่งพบว่าเยาวชนกลุ่มนี้ส่วนหนึ่งเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว ไม่มีงานภายในประเทศรองรับให้แสดงความสามารถได้เต็มตามศักยภาพ บางส่วนทำงานต่างประเทศ เนื่องจากขาดการประสานการจัดทำแผนการพัฒนาประเทศที่เชื่อมโยงกับความเชี่ยวชาญของผู้มีความสามารถพิเศษ ๓) การจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษกระจุกตัวบริเวณพื้นที่ในเมืองหรือในโรงเรียนขนาดใหญ่ และต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มเติม เกิดความเหลื่อมล้ำในเชิงพื้นที่ เด็กที่อยู่พื้นที่ห่างไกล และมีฐานะยากจนไม่ได้รับการพัฒนาตามศักยภาพที่มีอยู่ ทำให้เด็กสูญเสียความสามารถพิเศษไปเป็นจำนวนมาก **ประเด็นที่ ๓ สภาพการณ์การจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทยในปัจจุบัน** พบประเด็นสำคัญ ได้แก่ ๑) ความไม่ยืดหยุ่นหลากหลายของการจัดการศึกษาทั้งในเรื่องของหลักสูตร โครงสร้างเวลาเรียน เนื้อหาสาระที่จัดการเรียนการสอน วิธีการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การเทียบโอน ฯลฯ ที่เอื้อให้การจัดการศึกษาเหมาะสมกับศักยภาพที่โดดเด่นของผู้เรียนแต่ละคน เช่น เด็กสามารถเรียนวิชาคณิตศาสตร์จบได้ภายใน ๑ ปี แต่ต้องเรียน ๓ ปี เพื่อให้ตรงตามที่หลักสูตรกำหนด ซึ่งหลักสูตรไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียน จึงเป็นอุปสรรคในการพัฒนาความสามารถของเด็กกลุ่มผู้มีความสามารถพิเศษ เป็นต้น ๒) บุคลากรหรือครูผู้สอนส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษาให้กับเด็กกลุ่มผู้มีความสามารถพิเศษ สาเหตุหนึ่งเกิดจากปัจจุบันไม่มีสถาบันอุดมศึกษาเปิดสอนสาขาการจัดการการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ ในขณะที่ต่างประเทศให้ความสำคัญและมีสถาบันที่ผลิตและพัฒนาครูเพื่อจัดการศึกษาให้เด็กและเยาวชนกลุ่มนี้ ๓) การจัดการศึกษาโดยครอบครัว (Home School) เป็นรูปแบบหนึ่ง que ประสบผลสำเร็จในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ เนื่องจากสามารถ

ส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ มีการจัดการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นหลากหลายเหมาะสมกับ ศักยภาพที่โดดเด่นของผู้เรียนจนเกิดผลสำเร็จอย่างเป็นที่ประจักษ์ ๔) การจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ ส่วนใหญ่มุ่งเน้นไปทางด้านวิชาการมากกว่าทักษะอื่น เช่น การส่งเสริมผู้ที่มีความสามารถพิเศษให้ได้คะแนนสูง ได้รับรางวัลจากการประกวด แต่ไม่เน้นการใช้ประโยชน์จากความสามารถและความเชี่ยวชาญของผู้มีความสามารถพิเศษ เป็นต้น ๕) การส่งเสริมให้การจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษให้ประสบความสำเร็จ จำเป็นต้องมีผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ เป็นการเฉพาะ แต่ประเทศไทยยังมีบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนี้ค่อนข้างน้อย ดังนั้น จึงต้องมีการพัฒนาครูและผู้บริหารให้มีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการจัดการเรียนการสอน และบริหาร สถานศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ

จากการวิเคราะห์สภาวะการณ์การจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษดังกล่าวข้างต้น สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงจัดทำข้อเสนอนโยบายการพัฒนาการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถ พิเศษ ดังนี้ ๑) กำหนดบทบาทและมอบหมายผู้รับผิดชอบในการดูแลผู้มีความสามารถพิเศษทุกด้าน ในภาพรวมที่ชัดเจน ๒) ศึกษาและจัดทำความเชื่อมโยงระหว่างผู้มีความสามารถพิเศษด้านต่าง ๆ กับความต้องการ ของหน่วยงาน ๓) จัดทำระบบข้อมูลผู้มีความสามารถพิเศษให้ครบถ้วน ครอบคลุม และเป็นปัจจุบัน ๔) วางแผน ส่งเสริม และสนับสนุนการให้ทุนการศึกษาแก่ผู้มีความสามารถพิเศษครบถ้วน เพียงพอ คำนึงถึงความต้องการ ของภาครัฐและเอกชน โดยเฉพาะเส้นทางความก้าวหน้าในอาชีพ (Career Path) ๕) พัฒนาระบบการบริหาร จัดการโรงเรียนที่มีวัตถุประสงค์พิเศษที่แตกต่างจากโรงเรียนทั่วไป ทั้งการบรรจุและแต่งตั้งครูและผู้บริหาร สถานศึกษา รวมทั้งการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการ เพื่อให้โรงเรียนมีอิสระในการพัฒนาผู้เรียนมากขึ้น ๖) มีโครงการส่งเสริมการผลิตและพัฒนาครูที่มีความสามารถพิเศษให้ครบทุกสาขาวิชาเพิ่มเติมมากขึ้น ๗) จัดทำ Platform ระบบการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของทุกสาขา โดยเริ่มต้นตั้งแต่ระดับเด็กเล็ก จนถึงวัยทำงาน ๘) ศึกษา วิเคราะห์ ถอดบทเรียนต้นแบบผู้มีความสามารถพิเศษด้านวิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยีที่ประสบผลสำเร็จของ วทน. อาทิจ มีหน่วยงานรับผิดชอบชัดเจน (ที่ไม่ใช่ราชการ ซึ่งมีความคล่องตัวสูง มีกองทุน) มีตัวชี้วัดความสำเร็จที่ชัดเจน และต่อยอดความสำเร็จไปยังผู้มีความสามารถพิเศษในด้านอื่น ๆ และ ๙) สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาควรทำหน้าที่เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทในการเสนอนโยบายกลไก การบริหารจัดการ ความเชื่อมโยงของการเสาะหา การพัฒนา และการใช้ความเชี่ยวชาญจากผู้มีความสามารถพิเศษ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาขอเสนอต่อคณะกรรมการสภาการศึกษาเพื่อโปรดพิจารณา มอบหมายให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาดำเนินการดังนี้

๑. จัดทำแผนการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษที่ครอบคลุมในทุก สาขาวิชา ตั้งแต่ระบบการคัดกรอง/เสาะหา การพัฒนา และการใช้ความเชี่ยวชาญจากผู้มีความสามารถพิเศษ เสนอคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ

๒. ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำระบบฐานข้อมูลผู้มีความสามารถพิเศษ ที่ครอบคลุม ทุกสาขาวิชาตั้งแต่ ระบบการคัดกรอง/เสาะหา การพัฒนา และการใช้ความเชี่ยวชาญจากผู้มีความสามารถพิเศษ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนผลิตกำลังคนสมรรถนะสูงให้ตรงต่อความต้องการและแนวทางในการพัฒนาประเทศ

๓. ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องปรับปรุงระบบเงินอุดหนุนรายหัวสำหรับโรงเรียนที่มี วัตถุประสงค์พิเศษในการพัฒนาผู้ที่มีความสามารถพิเศษให้เหมาะสมและเท่าเทียมในทุกสาขาวิชา โดยเฉพาะ ด้านดนตรี ศิลปะ และกีฬา

๔. ปลดล็อกให้โรงเรียนที่มีวัตถุประสงค์พิเศษในการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ สามารถคัดเลือก บรรจุแต่งตั้งครูได้ตามความเหมาะสม

การพิจารณา

ที่ประชุมได้อภิปรายและให้ความเห็น ข้อเสนอแนะ ข้อเสนอแนะ ดังนี้

๑. เรื่องการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษได้เสนอเข้าที่ประชุมคณะกรรมการสภาการศึกษาด้านประเมินผลการจัดการศึกษาแล้ว ซึ่งคณะกรรมการฯ เห็นชอบตามที่ฝ่ายเลขานุการเสนอ และมีความเห็นเพิ่มเติมว่า ควรมีหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ ทำหน้าที่กำกับดูแลการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษในภาพรวม เนื่องจากกระบวนการดำเนินงานการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษมีปัญหาแทบทุกขั้นตอน อาทิ การเสาะหาและคัดกรองผู้มีความสามารถพิเศษ พบปัญหาและอุปสรรคคือ ในประเทศไทยไม่มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่เสาะหาและคัดกรองผู้มีความสามารถพิเศษอย่างแท้จริง นอกจากนั้นเครื่องมือคัดกรองผู้ที่มีความสามารถพิเศษที่มีอยู่ยังไม่ได้นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ สำหรับขั้นตอนการพัฒนาและส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษ พบปัญหาและอุปสรรคคือ การประเมินจากหน่วยงานที่กำกับดูแลผู้เรียนไม่สอดคล้องกับการพัฒนาความสามารถของผู้มีความสามารถพิเศษ เช่น ผู้เรียนที่ได้รับการศึกษาในรูปแบบการจัดการศึกษาโดยครอบครัว (Home School) มีความสามารถด้านดนตรี หรือศิลปะการวาดภาพ สามารถหารายได้จากการเล่นดนตรีหรือขายภาพวาดได้ แต่ไม่ผ่านการประเมินจากหน่วยงานที่รับผิดชอบ เนื่องจากตัวชี้วัดการจัดการศึกษาไม่ตรงตามที่หน่วยงานกำหนด เป็นต้น และขั้นตอนการใช้ความสามารถและความเชี่ยวชาญจากผู้มีความสามารถพิเศษ พบปัญหาว่า ผู้เรียนที่จบการศึกษาจากโครงการส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษต่าง ๆ ไม่ได้ทำงานตรงตามสาขาที่จบการศึกษา ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบเรื่องการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ ดูแลกระบวนการทั้งหมด ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการกำหนดวิธีการดำเนินการทั้งกระบวนการ รวมทั้งการพัฒนาบุคลากรที่จะทำหน้าที่ดูแลผู้มีความสามารถพิเศษ และขับเคลื่อนการดำเนินงานร่วมกับหน่วยปฏิบัติที่มีอยู่แล้ว เช่น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เป็นต้น

๒. หลักสูตรการจัดการศึกษาเน้นให้เด็กได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ แต่ในปัจจุบันยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างแท้จริง จึงเห็นด้วยกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาในการดำเนินการเรื่องการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ ปัจจุบันสำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้นำเรื่องการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะไปดำเนินการ ณ สถานศึกษา โดยเน้นเรื่องพหุปัญญา สิ่งที่พบคือ สามารถเชื่อมโยงการพัฒนาความสามารถพิเศษของผู้เรียนกับการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนได้ แต่พบปัญหาคือ ครูไม่ตระหนักว่าเรื่องนี้มีความสำคัญ ครูมองไม่ออกว่าเด็กมีความสามารถพิเศษอะไร และการดำเนินการเรื่องผู้มีความสามารถพิเศษยังแยกส่วนกับการจัดการเรียนการสอน จึงมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า ควรให้ความรู้เรื่องพหุปัญญากับครู เพื่อให้ครูเห็นความสำคัญและมองให้ออกว่าเด็กมีความสามารถพิเศษอะไร และให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษด้วย หากครูไม่มีความสามารถด้านนั้น สามารถให้ครอบครัวหรือคนในชุมชนเข้ามาช่วยพัฒนาผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ โดยวิธีการพัฒนาผู้เรียนจะต้องสอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนรู้ด้วย หลังจากพัฒนาผู้เรียนแล้วจะต้องเชื่อมโยงส่งต่อผู้เรียนไปยังโรงเรียนเฉพาะทางสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ หากร่วมกันรณรงค์ให้ครูมีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษโดยนำเรื่องพหุปัญญามาใช้จะทำให้มีการดำเนินการอย่างเข้มแข็งและแพร่หลายไปทั่วประเทศ

๓. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ดำเนินการเรื่องการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษใน ๓ ด้าน คือ ห้องเรียนกีฬา ห้องเรียนดนตรี และห้องเรียนอาชีพ โดยห้องเรียนกีฬา จะจัดการเรียนสำหรับกีฬาฟุตบอลและวอลเลย์บอล การดำเนินการเริ่มต้นจากการคัดผู้เรียนที่มีสมรรถนะและมีความสามารถด้านกีฬา นำมาพัฒนาต่อยอด ซึ่งผู้เรียนจะได้รับการดูแลด้านต่าง ๆ เช่น เครื่องแต่งกาย ที่พัก อาหาร ๓ มื้อ เป็นต้น หลักสูตรฟุตบอลแบ่งเป็น ฟุตบอล ๑ ถึง ฟุตบอล ๖ โดยนำหลักสูตรแกนกลางการศึกษา

ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ มาบริหารจัดการ ซึ่งหลักสูตรแกนกลางฯ ระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย แบ่งเป็นรายวิชาพื้นฐานที่ต้องเรียนเหมือนกันทั่วประเทศประมาณร้อยละ ๖๐ และโรงเรียนสามารถออกแบบหลักสูตรได้เองประมาณร้อยละ ๔๐ ซึ่งเด็กที่เรียนห้องเรียนกีฬาจะมีเวลาเรียนฟุตบอลหรือวอลเลย์บอลเกือบครึ่งหนึ่งของเวลาเรียนทั้งหมด ทำให้เด็กสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองได้อย่างเต็มที่ เมื่อจบการศึกษาสามารถเข้ารับการคัดเลือกเป็นนักกีฬาทิมชาติ ประสบความสำเร็จในอาชีพนักกีฬา และสร้างชื่อเสียงให้กับประเทศ แต่ปัญหาที่พบในการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษคือโรงเรียนต่าง ๆ ไม่นำหลักสูตรไปบริหารจัดการ จึงไม่มีความแตกต่างในการจัดการศึกษา ส่วนห้องเรียนดนตรีสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ผลิตนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านดนตรีและประสบความสำเร็จ แต่การส่งเสริมในเชิงอาชีพยังไม่ชัดเจน ไม่มีความต่อเนื่อง และไม่มีเวทีสำหรับแสดงความสามารถหรือแข่งขัน จึงทำให้การจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษด้านดนตรีไม่มีความโดดเด่นมากนัก สำหรับห้องเรียนอาชีพ มีการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีอาชีพ ตัวอย่างเช่น โรงเรียนที่อยู่ชายแดนในจังหวัดเชียงราย และอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก มีการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับการค้าขายบริเวณชายแดน เป็นต้น

๔. ปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้จัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย และได้แยกกฎระเบียบต่าง ๆ ออกมาเพื่อเป็นต้นแบบของโรงเรียนประเภทต่าง ๆ เช่น ระเบียบการย้ายครู ระเบียบการคัดเลือกครูและผู้บริหาร เป็นต้น คาดว่าจะประกาศบังคับใช้ระเบียบดังกล่าวในระยะเวลาอันใกล้ และจะจัดตั้ง ก.ค.ศ. ของโรงเรียนจุฬารณราชวิทยาลัย ทำหน้าที่เป็นศูนย์บริหารกลุ่มโรงเรียนจุฬารณราชวิทยาลัย จำนวน ๑๒ แห่ง เพื่อให้ระบบการคัดเลือก การแต่งตั้ง การสรรหา และการพัฒนาครูโรงเรียนจุฬารณราชวิทยาลัยเป็นไปในทิศทางเดียวกัน นอกจากนี้ มติคณะรัฐมนตรียังกำหนดวิธีการคัดเลือกเด็กที่จะเข้าศึกษาที่โรงเรียนจุฬารณราชวิทยาลัย เช่น เกรดเฉลี่ย ผลงาน/โครงการต่าง ๆ คะแนนภาษาอังกฤษ เป็นต้น ซึ่งการประเมินติดตามการจัดการศึกษาจะเป็นไปตามตัวชี้วัดที่กำหนดและเป็นไปตามหลักการที่จัดตั้งโรงเรียนขึ้น ทำให้การจัดการศึกษาเป็นระบบมากขึ้น ซึ่งสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาสามารถรวบรวมข้อมูลและนำข้อมูลของโรงเรียนจุฬารณราชวิทยาลัยมาใช้ประกอบการจัดทำข้อเสนอการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษได้

๕. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาซึ่งเป็นหน่วยงานด้านนโยบายการศึกษาควรแจ้งมติที่ประชุมสภาการศึกษาไปยังหน่วยปฏิบัติ อาทิ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา หรือหน่วยปฏิบัติอื่น ๆ เพื่อให้รับทราบทิศทางการจัดการศึกษาและร่วมขับเคลื่อนแผน/นโยบาย/แนวทางการดำเนินงานในประเด็นต่าง ๆ ซึ่งจะทำให้การขับเคลื่อนมาตรฐานการศึกษาของชาติรวมทั้งทิศทางการจัดการศึกษามีความชัดเจนมากขึ้น

๖. การกำหนดให้หน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบในการขับเคลื่อนแผน/นโยบายสู่การปฏิบัติ จะต้องให้การสนับสนุนในองค์ประกอบอื่น ๆ กับหน่วยงานนั้น เพื่อให้การขับเคลื่อนการดำเนินงานประสบความสำเร็จ เช่น การสนับสนุนงบประมาณเพื่อการจัดทำโครงการนำร่อง (Pilot project) เป็นต้น

๗. ควรกำหนดนิยามของคำว่าผู้มีความสามารถพิเศษ เนื่องจากผู้มีความสามารถพิเศษจำแนกได้เป็น ๒ กลุ่มหลัก กลุ่มที่ ๑ Schoolhouse Giftedness คือเด็กเก่งทั่วไป เช่น เด็กเรียนเก่ง ได้เกรดเฉลี่ย ๔.๐๐ เป็นต้น ซึ่งจะต้องพัฒนาเด็กตามความเก่งของเด็ก กลุ่มที่ ๒ คือ Creative Productive Giftedness คือเด็กที่เก่งเฉพาะทางและมีความสนใจพิเศษเฉพาะเรื่อง ซึ่งสามารถสร้างงานที่เป็นทางเลือกใหม่ได้จากคนกลุ่มนี้ แต่ประเทศไทยขาดคนกลุ่มนี้ค่อนข้างมาก ดังนั้นจึงควรกำหนดนิยามให้ชัดเจน เช่น ผู้มีความสามารถพิเศษเป็น

ผู้มีความสามารถพิเศษรูปแบบใด เมื่อกล่าวถึงโรงเรียนที่มีวัตถุประสงค์พิเศษหมายถึงโรงเรียนรูปแบบใด และพหุปัญญามีความเชื่อมโยงกับผู้มีความสามารถพิเศษอย่างไร เป็นต้น

๘. การขับเคลื่อนแผนระดับที่ ๓ ในส่วนของการจัดทำแผนจะต้องแบ่งกลุ่มโครงการเป็น ๒ กลุ่ม คือ กลุ่มโครงการใหม่ที่จะขับเคลื่อนประเด็นใหม่ และกลุ่มโครงการเดิมที่มีอยู่แล้วที่กระทรวงต่าง ๆ จะต้องดำเนินการ ทั้งนี้ การขับเคลื่อนแผนจะต้องมีการติดตามผลการดำเนินงาน (Monitoring) โครงการต่าง ๆ ด้วย นอกจากนี้ควรให้ภาคส่วนอื่น ๆ อาทิ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษให้ประสบความสำเร็จ

๙. การจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีการดำเนินงานที่มีความชัดเจน อาทิ โรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์ โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย โรงเรียนกำเนิดวิทย์ แต่การจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษด้านดนตรี กีฬา และศิลปะ ยังไม่มีความชัดเจน ซึ่งข้อมูลที่น่าเสนอการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษด้านกีฬาเป็นบทบาทหน้าที่ของกรมพลศึกษา แต่ในปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้จัดการศึกษารูปแบบพิเศษที่มีกีฬาเพิ่มเติมในหลักสูตร ซึ่งผลการจัดการศึกษาทำให้ผู้เรียนได้รับคัดเลือกเป็นนักกีฬาทิมชาติจำนวนมาก ตัวอย่างเช่น จังหวัดร้อยเอ็ดมีการจัดการศึกษาท้องถิ่น จำนวน ๑๖ แห่ง มีโรงเรียนกีฬา จำนวน ๙ แห่ง มีเด็กนักเรียน จำนวน ๑,๑๐๐ คน แต่มีปัญหาและอุปสรรคในการจัดการศึกษาคือ เงินอุดหนุนไม่เพียงพอต่อการจัดการศึกษา เนื่องจากสำนักงบประมาณพิจารณาว่าการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษด้านกีฬาไม่ใช่ภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่เป็นภารกิจของกรมพลศึกษา นอกจากนี้ยังพบปัญหาความเหลื่อมล้ำในการจัดการศึกษา จากข้อมูลพบว่า ผู้เรียนด้านวิทยาศาสตร์ได้รับเงินอุดหนุน ประมาณ ๒๐๐,๐๐๐ - ๓๐๐,๐๐๐ บาท ต่อคนต่อปี แต่ผู้เรียนที่เข้ารับการศึกษาในโรงเรียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับเงินอุดหนุน จำนวน ๒,๘๐๐ บาท ต่อคนต่อปี หากต้องการส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษด้านอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากด้านวิทยาศาสตร์ ควรมีการจัดสรรเงินอุดหนุนให้มีความเท่าเทียมกัน เนื่องจากผลสัมฤทธิ์ของผู้มีความสามารถพิเศษในแต่ละด้านแตกต่างกัน แต่สามารถประสบความสำเร็จได้เหมือนกัน สำหรับการจัดการศึกษาด้านศิลปะโดยสถาบันต่าง ๆ อาทิ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ หรือวิทยาลัยนาฏศิลป์ พบปัญหาเงินอุดหนุนไม่เพียงพอต่อการจัดการศึกษาเช่นเดียวกัน การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นรูปแบบพิเศษที่ผู้เรียนต้องค้นหาตัวเองให้เจอว่าต้องการทำอะไร ทั้งด้านดนตรี ด้านกีฬา ด้านการเกษตร หรืออื่น ๆ แล้วองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะดำเนินการให้บุตรหลานของคนในท้องถิ่นมีโอกาสทางการศึกษาให้ได้มากที่สุด เพราะเด็กที่อยู่ในท้องถิ่นส่วนใหญ่เรียนไม่เก่ง แต่เป็นคนดีในสังคมได้และมีงานรองรับ ซึ่งผู้จบการศึกษาในท้องถิ่นมีงานทำทุกคน จึงขอให้รัฐสนับสนุนงบประมาณสำหรับการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มขึ้น และขอให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา นำข้อมูลการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมาเปรียบเทียบกับจัดการศึกษาของหน่วยงานอื่นเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน

๑๐. ข้อเสนอเพื่อพิจารณา ข้อ ๒ เรื่องการจัดทำระบบฐานข้อมูลผู้มีความสามารถพิเศษ มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า ข้อมูลการผลิตและพัฒนากำลังคนบางส่วนที่ไม่ละเมิดความเป็นส่วนตัวหรือข้อมูลส่วนบุคคล ควรจัดทำเป็น Open Data เพื่อให้ภาคส่วนต่าง ๆ อาทิ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง สามารถเข้าถึงข้อมูลเพื่อนำไปต่อยอดในการทำประโยชน์ด้านอื่น ๆ

๑๑. เด็กกลุ่มที่มีความสามารถพิเศษทั้งด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและด้านอื่น ๆ หรือเด็กที่มีพรสวรรค์ จะมีความเครียด (Psychological stress) ซึ่งเกิดขึ้นจากการถูกกดดันให้ฝึกฝนความสามารถเพื่อให้แข่งขันได้ จึงขอให้ระวังความเครียดที่เกิดขึ้นกับเด็กกลุ่มนี้ นอกจากการพัฒนาความสามารถของเด็กแล้ว ต้องให้ความสำคัญด้านอารมณ์ หรือ EQ ของเด็กด้วย เพื่อให้เด็กกลุ่มนี้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี ซึ่งจะเป็ต้นแบบให้กับเด็กคนอื่น ๆ ต่อไปในอนาคต อย่างไรก็ตามสถานการณ์ความเครียดหรือโรคซึมเศร้าในเด็กมีเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นจึงควรระมัดระวังเกี่ยวกับสภาพจิตใจของเด็กในแผนการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ นอกจากนั้นการจัดกลุ่มความสามารถพิเศษของเด็ก ควรเปิดโอกาสให้เด็กมีทางเลือก ไม่ควรรีบร้อนให้เด็กเลือกพัฒนาความสามารถด้านใดด้านหนึ่งเร็วเกินไป แต่ควรส่งเสริมสมรรถนะของผู้เรียนให้ได้มากที่สุด โดยไม่นำอาชีพเป็นตัวตั้ง เพราะในอนาคตอาจมีอาชีพเกิดขึ้นใหม่ซึ่งผู้เรียนอาจจำเป็นต้องใช้สมรรถนะหรือความสามารถที่เคยฝึกฝนมาแล้วสำหรับอาชีพเหล่านั้น

๑๒. เส้นทางความก้าวหน้าในสายอาชีพ (Career Path) ของผู้มีความสามารถพิเศษด้านวิชาการ มีเส้นทางความก้าวหน้าในสายอาชีพชัดเจน แต่เส้นทางความก้าวหน้าในสายอาชีพของผู้มีความสามารถพิเศษด้านกีฬาจะมี Career Path เพียงช่วงหนึ่งเท่านั้น คือช่วงอายุประมาณ ๑๘ - ๒๕ ปี หลังจากนั้นร่างกายจะเริ่มถดถอยทำให้ไม่สามารถเล่นกีฬาได้เต็มที่ จึงควรจัดหาอาชีพรองรับคนกลุ่มนี้เมื่ออายุมากขึ้น เช่น เป็นโค้ชกีฬา เป็นต้น ซึ่งข้อจำกัดเรื่องเส้นทางความก้าวหน้าในสายอาชีพทำให้ผู้มีความสามารถพิเศษหรือที่เรียกว่า “ช้างเผือก” เลือกเส้นทางด้านวิชาการ ทำให้ขาดแคลนผู้มีความสามารถพิเศษด้านอื่น ๆ ดังนั้นการจัดทำเส้นทางความก้าวหน้าในสายอาชีพสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษจะต้องคำนึงถึงอาชีพที่มั่นคงและยั่งยืน ส่วนผู้มีความสามารถพิเศษด้านดนตรีหรือศิลปะ พบปัญหาเรื่องเส้นทางความก้าวหน้าในสายอาชีพเช่นเดียวกัน จะทำอย่างไรให้ผู้สำเร็จการศึกษามีอาชีพที่ยั่งยืนต่อไปได้ ซึ่งต้องมีแนวทางการแก้ปัญหาเรื่องเส้นทางความก้าวหน้าในสายอาชีพให้กับกลุ่มนี้อย่างเหมาะสม ตัวอย่างเช่น ต่างประเทศจะมีศูนย์ที่เรียกว่า Academy เฉพาะทางในด้านต่าง ๆ ทำอย่างไรจึงจะทำให้ประเทศไทยมี Academy ที่ทำหน้าที่สนับสนุนเด็กกลุ่มผู้มีความสามารถพิเศษให้พัฒนาศักยภาพและส่งเสริมให้มีอาชีพที่มั่นคงและยั่งยืน

๑๓. ประเด็นการปลดล็อกตามข้อเสนอเพื่อพิจารณา ข้อ ๔ “ปลดล็อกให้โรงเรียนที่มีวัตถุประสงค์พิเศษในการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษสามารถคัดเลือก บรรจุแต่งตั้งครูได้ตามความเหมาะสม” มีหลายเรื่องที่เป็นปัญหาและต้องการการปลดล็อก เช่น เรื่องใบประกอบวิชาชีพครู ซึ่งคุรุสภากำหนดเกณฑ์ให้ครูต้องมีใบประกอบวิชาชีพ ทำให้คนเก่งในสาขาต่าง ๆ ไม่สามารถเป็นครูได้ เนื่องจากไม่มีใบประกอบวิชาชีพ แต่เด็กที่มีความสามารถพิเศษต้องการครูที่เก่งมาถ่ายทอดความรู้ หรือเรื่องกรอบอัตรากำลังครู ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (สำนักงาน ก.ค.ศ.) กำหนดกรอบอัตรากำลังครูไว้แล้ว เมื่อต้องการจัดสรรครูที่มีคุณลักษณะพิเศษเข้ามาสอนในโรงเรียนจึงไม่สามารถทำได้ เป็นต้น ดังนั้นจึงต้องมีการหารือในรายละเอียดของการปลดล็อกในประเด็นต่าง ๆ เพื่อให้การจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษประสบความสำเร็จ และขอให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจัดทำข้อมูลรายละเอียดเพิ่มเติมสำหรับข้อเสนอเพื่อพิจารณาดังกล่าว

๑๔. การจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มผู้มีความสามารถพิเศษที่เชื่อมโยงกับการจัดการอาชีวศึกษา ซึ่งเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ ที่ต้องมีทักษะความสามารถพิเศษ หากไม่สามารถจัดตั้งโรงเรียนที่จัดการศึกษาเฉพาะทาง

ให้ครอบคลุมได้ อาจใช้วิธีการให้ผู้มีความสามารถพิเศษเรียนร่วมกันกับผู้เรียนในโรงเรียนปกติ แต่โรงเรียนนั้นจะต้องมีความเชี่ยวชาญเฉพาะทางด้านนั้น

๑๕. ปัจจุบันยังไม่มีข้อมูลว่ากลุ่มเด็กผู้มีความสามารถพิเศษมีร้อยละเท่าใดของจำนวนเด็กเกิดใหม่ทั้งหมด แต่มีแนวโน้มที่อาจจะมีจำนวนเพิ่มขึ้นมากในอนาคต เนื่องจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทำให้เด็กสามารถค้นพบตัวเองว่ามี Skill ด้านใด และสามารถ Upskill โดยใช้เทคโนโลยีได้ ดังนั้นรัฐบาลจึงควรเตรียมความพร้อมในเรื่องกระบวนการการผลิตและพัฒนาครูเพื่อให้สามารถให้ความรู้แก่กลุ่มนี้ได้

๑๖. ข้อมูลที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาเสนอเกี่ยวกับผู้มีความสามารถพิเศษค่อนข้างครอบคลุม แต่อย่างไรก็ตามควรให้ความสำคัญกับผู้พิการและผู้ด้อยโอกาสด้วยเช่นกัน

๑๗. ปัจจุบันหน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษมีภารกิจมาก แต่การจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งต่อการสร้างกำลังคนเพื่อพัฒนาประเทศชาติในอนาคต ดังนั้นจึงควรมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษเป็นการเฉพาะ ซึ่งการมีหน่วยงานหลักรับผิดชอบจะสามารถแก้ปัญหาที่มีอยู่และสนับสนุนให้การดำเนินงานมีความก้าวหน้ามากขึ้น แต่อย่างไรก็ตามการจัดตั้งหน่วยงานขึ้นใหม่จะใช้งบประมาณจำนวนมาก ดังนั้นจึงอาจจัดตั้งหน่วยงานทางการศึกษาขึ้นใหม่ที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยออกเป็นประกาศกระทรวงศึกษาธิการ และประกาศในราชกิจจานุเบกษา ทั้งนี้ หน่วยงานดังกล่าวอาจจะมีสถานะคล้ายเขตพื้นที่การศึกษา ที่สามารถกำหนดตำแหน่งต่าง ๆ อาทิ ผู้อำนวยการ ศึกษาพิเศษ ครู ให้เข้ามาาร่วมกันดำเนินงาน และแยกกฎระเบียบการบริหารที่คล้ายกับโรงเรียนจุฬาราชวิทยาลัย ซึ่งจะช่วยให้วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งหน่วยงานเป็นเรื่องเฉพาะไม่รวมกับการจัดการศึกษาทั่วไป การใช้งบประมาณในการจัดตั้งหน่วยงานไม่มากเนื่องจากสามารถแต่งตั้งบุคลากรเดิมที่อยู่ในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ทำหน้าที่ได้ วิธีนี้จะสามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว ไม่ซ้ำซ้อน และประหยัดงบประมาณ

๑๘. ข้อเสนอการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษจะต้องคำนึงถึงความเป็นมนุษย์ โดยเฉพาะเรื่องชีวิตและคุณธรรมจริยธรรมในกระบวนการพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษที่สามารถทำให้คนเก่งเป็นคนมีคุณธรรมจริยธรรมด้วย

๑๙. เส้นทางความก้าวหน้าในสายอาชีพ (Career Path) ของผู้มีความสามารถพิเศษไม่เป็นไปตามเป้าประสงค์ อาทิ ผู้เรียนที่เข้ารับการศึกษานในโรงเรียนพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษด้านวิทยาศาสตร์ เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วไม่ได้เป็นนักวิทยาศาสตร์หรือนักวิจัย ส่วนใหญ่เลือกอาชีพแพทย์ ดังนั้นจึงต้องศึกษา Career Path ให้ชัดเจนว่ามีประเด็นใดบ้างที่เป็นปัญหา พร้อมทั้งประสานกับหน่วยงานหรือกระทรวงที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมกันดำเนินการแก้ไขปัญหาและพัฒนาเส้นทางความก้าวหน้าในสายอาชีพ

๒๐. การจัดทำแผนพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษ ควรเป็นแผนระยะ ๕ ปี หรือ ๑๐ ปี พร้อมฉากทัศน์ว่าประเทศไทยต้องการผู้มีความสามารถพิเศษด้านใด จำนวนเท่าใด ประกอบการวางแผนพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษในแต่ละช่วงเวลาอย่างเหมาะสม โดยในระยะแรกอาจดำเนินการในรูปแบบ Sandbox และนำมาเชื่อมโยงหรือปรับปรุงการดำเนินงานเดิมที่มี เพื่อให้เกิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่มาจากกระบวนการพัฒนาทุนทางปัญญา ซึ่งจะนำไปสู่จุดหมายปลายทางที่มีคุณค่าชัดเจน

๒๑. นายสุเทพ แก่งสันเทียะ กรรมการและเลขานุการ ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาเสนอเรื่องข้อเสนอการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษต่อคณะกรรมการสภาการศึกษาเพื่อขอความเห็นชอบ และขอให้มีมติมอบหมายสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาดำเนินการจัดทำแผนการส่งเสริมการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษที่ครอบคลุมทุกสาขาวิชา เพื่อเสนอต่อ

คณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อไป ซึ่งแผนดังกล่าวประกอบด้วยการจัดตั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบเงินอุดหนุนรายหัวสำหรับการจัดการเรียนการสอนผู้มีความสามารถพิเศษ ระบบฐานข้อมูล การคัดเลือก การพัฒนา และการใช้ความสามารถและความเชี่ยวชาญจากผู้มีความสามารถพิเศษ รวมถึงบุคลากรที่ทำหน้าที่สอนผู้มีความสามารถพิเศษ

มติ ที่ประชุมให้ความเห็นชอบข้อเสนอการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษตามที่ฝ่ายเลขานุการเสนอ โดยให้นำความเห็นของกรรมการไปประกอบการจัดทำแผนการส่งเสริมการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษที่ครอบคลุมทุกสาขาวิชา แล้วนำมาเสนอต่อคณะกรรมการสภาการศึกษาอีกครั้ง ก่อนเสนอต่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อไป

วาระที่ ๓.๒ การทบทวนและปรับปรุงแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๔

นางรัชณี พึ่งพาณิชย์กุล ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา นำเสนอเรื่องการทบทวนและปรับปรุงแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๔ มีสาระสำคัญดังนี้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ และกฎกระทรวงการแบ่งส่วนราชการสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๖ กำหนดให้สภาการศึกษาทำหน้าที่ในการพิจารณาเสนอแผนการศึกษาแห่งชาติที่บูรณาการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และกีฬากับการศึกษาทุกระดับ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๔ (ฉบับปัจจุบัน) และได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำแผนการศึกษาแห่งชาติไปเป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาการศึกษาของประเทศ โดยแผนการศึกษาแห่งชาติฯ มีสาระสำคัญประกอบด้วย ๕ แนวคิดหลักในการจัดการศึกษา ได้แก่ ๑) หลักการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน ๒) หลักการจัดการศึกษาเพื่อความเท่าเทียมและทั่วถึง ๓) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ๔) หลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม และ ๕) หลักการตามเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน และได้กำหนดวิสัยทัศน์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๔ คือ คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ ๒๑

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๔ มีวัตถุประสงค์ ๔ ประการ ได้แก่ ๑) พัฒนาระบบและกระบวนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ ๒) พัฒนาคนไทยให้เป็นพลเมืองดี ๓) พัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณธรรม จริยธรรม และ ๔) นำพาประเทศไทยก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง และความเหลื่อมล้ำภายในประเทศลดลง โดยได้กำหนดเป้าหมายด้านผู้เรียน คือ มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ และกำหนดเป้าหมายการจัดการศึกษา ๕ เป้าหมาย ได้แก่ ๑) ประชากรทุกคนเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ ๒) ผู้เรียนทุกคน ทุกกลุ่มเป้าหมายได้รับบริการทางการศึกษาอย่างเสมอภาคและเท่าเทียม ๓) ระบบการศึกษาที่มีคุณภาพ ๔) ระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ และ ๕) ระบบการศึกษาที่สนองตอบและก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลก โดยมีตัวชี้วัดทั้งหมด ๕๓ ตัวชี้วัด ซึ่งยุทธศาสตร์ของแผนการศึกษาแห่งชาติฯ ประกอบด้วย ๖ ยุทธศาสตร์หลักที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรม เพื่อสร้างขีดความสามารถ

ในการแข่งขันของประเทศ ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การสร้างโอกาสความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การจัดการศึกษา เพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และยุทธศาสตร์ที่ ๖ การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา

ภายหลังการประกาศใช้แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้มีการดำเนินงานเพื่อขอทบทวนและปรับปรุงแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙ ให้สอดคล้องกับสภาวการณ์การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ในช่วงเวลาต่าง ๆ ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕ ดังนี้

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ (พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๓) สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้เสนอเรื่อง ต่อที่ประชุมสภาการศึกษาเพื่อขอความเห็นชอบการปรับปรุงแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙ โดยที่ประชุมสภาการศึกษาเมื่อวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๖๒ มีมติเห็นชอบให้ปรับปรุงแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙ และมีมติให้แต่งตั้งคณะกรรมการสภาการศึกษาเฉพาะกิจเพื่อจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ ทั้งนี้ คณะอนุกรรมการสภาการศึกษาเฉพาะกิจฯ ได้ดำเนินการยกร่างแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่ และนำเสนอต่อสภาการศึกษาพิจารณาให้ความเห็นชอบในการประชุมเมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ (พ.ศ. ๒๕๖๔) สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้นำ (ร่าง) แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับใหม่ ที่ผ่านการเห็นชอบจากที่ประชุมสภาการศึกษา ไปรับฟังความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง และนำข้อมูลมาปรับปรุง (ร่าง) แผนการศึกษาแห่งชาติ

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ (พ.ศ. ๒๕๖๕) สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้ทำหนังสือหารือ ไปยังสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยขอปรับสถานะของแผนการศึกษาแห่งชาติ เป็นแผนระดับ ๒ และได้รับการแจ้งกลับจากสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติว่า ขอให้ยึดมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๖๐ โดยแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙ ถือเป็นแผนปฏิบัติการที่มีสถานะเป็นแผนระดับ ๓ พร้อมทั้งให้ความเห็นเพิ่มเติมประเด็นการขับเคลื่อนแผนการศึกษาแห่งชาติให้บรรลุเป้าหมายการนำสู่การปฏิบัติ โดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจะต้องให้ความสำคัญกับการสร้างการมีส่วนร่วมกับทุกภาคส่วนได้ตระหนักถึงความเป็นเจ้าของแผนร่วมกันตั้งแต่กระบวนการแรก คือ กระบวนการยกร่างแผนฯ

เหตุผลความจำเป็นในการดำเนินการทบทวนปรับปรุงแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙ เนื่องจากแผนการศึกษาแห่งชาติฯ ได้ประกาศใช้แล้วเป็นเวลากว่า ๗ ปี และในช่วงเวลาที่ผ่านมามีสภาวการณ์ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างหลากหลายที่ส่งผลกระทบต่อในเชิงบวกและเชิงลบต่อมิติทางการศึกษา ทั้งเรื่อง สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ การเปลี่ยนแปลงที่ทำให้เกิดมลพิษทางอากาศ การเป็นสังคมผู้สูงวัย และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีดิจิทัลแบบก้าวกระโดด นอกจากนี้ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้ประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสาม พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ โดยมีเป้าหมายสำคัญประการหนึ่งในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ กำหนดไว้ใน หมายเหตุที่ ๑๒ “ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต” โดยมุ่งพัฒนาคอนทุกช่วงวัยด้วยการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาทุกระดับ ผนวกกับผลการติดตามและประเมินผล แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙ ทั้ง ๒ ระยะ ได้แก่ การติดตามและประเมินผลแผนฯ ระยะ เร่งด่วน ๒ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๑) และการติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนแผนฯ ในช่วง ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) พบว่าการดำเนินงานในระยะเร่งด่วนหลายประเด็นยังไม่สามารถดำเนินการให้บรรลุ เป้าหมายได้ ตัวอย่างเช่น ผลการสอบ PISA ที่ยังไม่สะท้อนให้เห็นถึงการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหาของผู้เรียน รวมถึงการจัดทำฐานข้อมูลผู้เรียนรายบุคคลที่ยังไม่สามารถเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยน

ข้อมูลกันได้ กอปรกับตัวชี้วัดตามเป้าหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙ มีจำนวนมากเกินไป (๕๓ ตัวชี้วัด) และบางตัวชี้วัดยังไม่มีฐานข้อมูลในการจัดเก็บ นอกจากนี้แม้ว่าหน่วยงานรับรู้ว่าจะต้องดำเนินงานตามแผนการศึกษาแห่งชาติ และได้มีการดำเนินงานที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ แต่มีบางหน่วยงานยังไม่ได้ขับเคลื่อนตามแนวทางการพัฒนาที่เป็นจุดเน้นสำคัญของหน่วยงานตามที่กำหนดไว้ในแผนฯ

การติดตามและประเมินผลแผนการศึกษาแห่งชาติฯ พบข้อเสนอแนะที่สำคัญหลายประการ อาทิ ควรปรับปรุงแบบเอกสารและวิธีการนำเสนอแผนการศึกษาแห่งชาติฯ ให้น่าสนใจ กระชับ เข้าใจง่าย เหมาะสำหรับทุกกลุ่มเป้าหมาย ควรมีการทบทวนและปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาสาระของแผนการศึกษาแห่งชาติฯ ในแต่ละองค์ประกอบ เป้าหมาย ตัวชี้วัด ยุทธศาสตร์ และควรลดจำนวนตัวชี้วัดลงให้มีเฉพาะตัวชี้วัดที่สำคัญ เน้นตัวชี้วัดเชิงปริมาณเป็นหลัก สำหรับตัวชี้วัดเชิงคุณภาพควรระบุข้อมูลที่ใช้ในการพิจารณาให้ชัดเจนและวัดในลักษณะของ OKRs นอกจากนี้ควรมีการประชาสัมพันธ์แผนการศึกษาแห่งชาติฯ อย่างต่อเนื่อง

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาขอเสนอต่อสภาการศึกษาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความเห็นชอบการทบทวนและปรับปรุงแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙ โดยมอบหมายให้คณะอนุกรรมการสภาการศึกษาดำเนินนโยบายและแผนการศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการ

การพิจารณา

ที่ประชุมได้อภิปรายและให้ความเห็น ข้อเสนอแนะ ข้อสังเกต ดังนี้

๑. เรื่องคุณธรรมจริยธรรมได้กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ของแผนการศึกษาแห่งชาติฯ แล้ว แต่อาจไม่ได้ระบุไว้ในเป้าหมายและยุทธศาสตร์ ดังนั้นจึงควรเพิ่มไว้ในวิสัยทัศน์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ เพื่อให้ครอบคลุมและมีปรากฏในเป้าหมาย ยุทธศาสตร์ และตัวชี้วัดของแผนฯ ซึ่งเรื่องคุณธรรมจริยธรรมเป็นเรื่องสำคัญสำหรับคนทุกช่วงวัย โดยในปัจจุบันได้มีดัชนีชี้วัดสถานการณ์คุณธรรม MORAL INDEX ที่สามารถวัดคุณธรรมจริยธรรมผนวกกับทุนชีวิตเด็กและเยาวชนไทย ซึ่งทั้งดัชนีชี้วัดคุณธรรมและทุนชีวิตเป็นส่วนหนึ่งของยุทธศาสตร์ชาติและเป็นตัวชี้วัดสำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ จึงจำเป็นต้องบรรจุไว้ในแผนการศึกษาแห่งชาติ

๒. เนื่องจากสถานการณ์ของโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ดังนั้นการปรับปรุงแผนการศึกษาแห่งชาติฯ อาจจัดทำแผนแบบยืดหยุ่นที่มีทั้งแผน ๑ และแผน ๒ รองรับหากมีสถานการณ์ใดเกิดขึ้น นอกจากนั้นอาจให้ประธานคณะอนุกรรมการสภาการศึกษาทุกคนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินการ เนื่องจากคณะอนุกรรมการมีข้อมูลที่ต้องการให้พัฒนาปรับปรุงด้วยเช่นกัน

๓. ความทันสมัยของโลกปัจจุบันทำให้อากาศยานไร้คนขับ Drone เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันมากขึ้น ทั้งการคมนาคมขนส่ง เกษตรกรรม หรือการทหาร ดังนั้นการศึกษาจึงควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนอากาศยานไร้คนขับ โดยอาจจัดทำเป็นวิชาเลือกสำหรับนักเรียนนักศึกษา ในประเด็นนี้ นายสุเทพ แก่งสันเทียะ เลขาธิการสภาการศึกษา กรรมการและเลขานุการ รับทราบและจะนำไปเพิ่มเติมในการทบทวนและปรับปรุงแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙

มติ ที่ประชุมมีมติให้ความเห็นชอบการทบทวนและปรับปรุงแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙ และมอบหมายให้คณะอนุกรรมการสภาการศึกษาดำเนินนโยบายและแผนการศึกษาเป็นผู้ดำเนินการ

วาระที่ ๔ เรื่องเพื่อทราบ

วาระที่ ๔.๑ ความก้าวหน้าการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการสภาการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา

นายบุญรักษ์ ยอดเพชร ประธานอนุกรรมการสภาการศึกษาด้านมาตรฐานการศึกษา นำเสนอความก้าวหน้าการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการสภาการศึกษาด้านมาตรฐานการศึกษา มีสาระสำคัญโดยสรุปดังนี้

คณะอนุกรรมการสภาการศึกษาด้านมาตรฐานการศึกษามีมติเห็นชอบการดำเนินงานที่บูรณาการอำนาจหน้าที่ของคณะอนุกรรมการฯ ๓ ประการ ได้แก่ ๑) มาตรฐานการศึกษาของชาติ และการประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับ ประเภท และระบบการศึกษา ๒) การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา และ ๓) ระบบการจัดการเรียนรู้ โดยจัดทำเป็นโครงการเร่งด่วนและเลือกจังหวัดภูเก็ตเป็นพื้นที่ดำเนินการลำดับแรก เนื่องจากผู้ว่าราชการจังหวัดให้ความสำคัญกับการศึกษา และคณะรัฐมนตรีมีมติให้จังหวัดภูเก็ตเป็นพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา นอกจากนี้จังหวัดภูเก็ตเป็นจังหวัดที่ภาครัฐและภาคเอกชนได้ร่วมมือกันในการจัดการศึกษาอยู่แล้ว แต่คณะอนุกรรมการฯ จะเข้าไปให้คำปรึกษาแนะนำเพื่อให้การจัดการศึกษาสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ ในรูปแบบผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา (Desired Outcomes of Education: DOE) (ผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม พลเมืองที่เข้มแข็ง) ให้บังเกิดในพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม โดยในอดีตที่ผ่านมาสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้ดำเนินการขับเคลื่อนมาตรฐานการศึกษาของชาติ แต่กระจายไปตามสถานศึกษามีได้เป็นการดำเนินการทั้งพื้นที่ของจังหวัด ภายหลังจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ จังหวัดภูเก็ตประสบปัญหาการขาดบุคลากรที่จะทำหน้าที่ฟื้นฟูจังหวัดทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องจึงร่วมกันจัดทำแนวทางการพัฒนาจังหวัดภูเก็ตที่เรียกว่า ๑๐ เสาหลักเศรษฐกิจ (GEMMMSSTTF) ซึ่งมีเสาหลักเศรษฐกิจด้านหนึ่งให้ความสำคัญกับการศึกษา โดยจะนำการศึกษาเป็นหลักในการพัฒนาด้านอื่น ๆ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงนำมาตรฐานการศึกษาของชาติ และผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา ๓ ประการ (ผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม พลเมืองที่เข้มแข็ง) ไปเชื่อมโยงกับการพัฒนาการศึกษาของจังหวัดภูเก็ต จากการศึกษาวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาคนจังหวัดภูเก็ตตามมิติผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา พบว่า ๑) ด้านผู้เรียนรู้ ตรงกับความต้องการพัฒนาคนภูเก็ตให้เป็นผู้มีความรู้เกี่ยวกับ ๑๐ เสาหลักเศรษฐกิจ ๒) ด้านผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม ตรงกับคนภูเก็ตที่ต้องมีงานทำ มีรายได้ จากการสร้างนวัตกรรม และ ๓) ด้านพลเมืองที่เข้มแข็ง คนภูเก็ตจะต้องเป็น “คนตงห่อ” คือ การเป็นคนดีในทุกด้าน ที่มีความซื่อสัตย์และกตัญญู สำหรับเสาหลักเศรษฐกิจอีก ๙ ด้านที่นอกจากด้านการศึกษา จะต้องนำ DOE ไปเชื่อมโยงกับการพัฒนาคนในด้านนั้น ๆ จากนั้นทุกเสาหลักเศรษฐกิจจะต้องส่งผลลัพธ์ที่พึงประสงค์มาที่เสาหลักเศรษฐกิจด้านการศึกษา เพื่อทำหน้าที่ขับเคลื่อนคนในจังหวัดภูเก็ตให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งคณะอนุกรรมการฯ ได้ขับเคลื่อนการดำเนินงาน ณ จังหวัดภูเก็ต จำนวน ๓ ครั้ง และครั้งที่ ๔ ผู้ว่าราชการจังหวัดภูเก็ตจะประกาศ Blueprint หรือพิมพ์เขียว ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาของจังหวัดภูเก็ตตามแผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดภูเก็ต (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) และคณะอนุกรรมการฯ จะเชิญผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของประเทศ อาทิ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และเลขาธิการสภาการศึกษา เป็นเจ้าภาพร่วมกันในการทำปฏิญญาภูเก็ตเพื่อเป็นพันธะสัญญาร่วมกับหน่วยงานของจังหวัดภูเก็ตในการพัฒนาการศึกษา เพื่อสร้าง Phuket Education Model เป็นต้นแบบให้หน่วยงานด้านการศึกษาทั่วประเทศนำไปใช้พัฒนาการศึกษาของแต่ละพื้นที่ โดย Model การพัฒนาการศึกษาเริ่มต้นจากการวิเคราะห์ DOE ความต้องการของคนในจังหวัด ความต้องการของพื้นที่ ชุมชน หมู่บ้าน ว่าต้องการให้คนในพื้นที่เป็นอย่างไร ประกอบอาชีพอะไร จากนั้นใช้กระบวนการการศึกษาไปสร้างหลักสูตรในสถานศึกษา ในส่วนสาระท้องถิ่นเป็นการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติไปขับเคลื่อนในสิ่งที่แต่ละพื้นที่ต้องการ ซึ่งสามารถนำ Phuket Education Model ไปใช้ได้กับการจัดการศึกษาทั้งประเทศ ตัวอย่างเช่น จังหวัดเชียงใหม่ซึ่งขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมศึกษามาแล้ว ๒ ปี ได้นำ Phuket Education Model ไปทดลองใช้ในการจัดการศึกษา ทำให้สามารถพัฒนาการศึกษาได้แบบ

ก้าวกระโดด ปัจจัยสำคัญของความสำเร็จคือ สถานศึกษาและคนในพื้นที่ต้องสามารถกำหนดความต้องการของพื้นที่ได้เอง โดยใช้บริบทของแต่ละพื้นที่เป็นหลักในการพัฒนาคน และสามารถจัดทำหลักสูตรสาระท้องถิ่นของตนเองที่เป็นของแต่ละพื้นที่และเป็นของจังหวัด ซึ่งคณะกรรมการฯ จะขับเคลื่อนการดำเนินงานและจะนำความก้าวหน้าการดำเนินงานมารายงานให้คณะกรรมการสภาการศึกษารับทราบต่อไป

ศาสตราจารย์บังอร เสรีรัตน์ รองประธานอนุกรรมการฯ ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า ภูเก็ตโมเดลเป็นฐานสำคัญที่นำไปสู่การจัดทำหลักสูตรที่เรียกว่า “หลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ” ซึ่งปัจจุบันโรงเรียนที่อยู่ในพื้นที่นวัตกรรมอยู่ระหว่างการพัฒนาหลักสูตรนี้ โดยมีมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ตเข้ามาช่วยดำเนินการ ซึ่งจังหวัดภูเก็ตมีเป้าหมายภาพใหญ่ที่ชัดเจนและมีจุดเน้นของจังหวัดเป็นการพัฒนาผู้เรียน โดยเฉพาะโรงเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรที่จัดทำขึ้นจะมีความเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ และสามารถพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนได้อย่างชัดเจน

มติ ที่ประชุมรับทราบ

วาระที่ ๔.๒ ความก้าวหน้าการดำเนินงานของคณะกรรมการสภาการศึกษาด้านเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

นายสุรศักดิ์ มุกประดับ ประธานอนุกรรมการสภาการศึกษาด้านเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา นำเสนอความก้าวหน้าการดำเนินงานของคณะกรรมการสภาการศึกษาด้านเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มีสาระสำคัญโดยสรุปดังนี้

คณะกรรมการสภาการศึกษาด้านเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา คณะที่ ๖ มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาเสนอความคิดเห็นหรือให้คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดทำข้อเสนอนโยบายด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และการพัฒนาเครือข่ายการศึกษาให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา คณะอนุกรรมการฯ มีการดำเนินงาน ๔ ส่วน **ส่วนที่ ๑** แต่งตั้งคณะทำงาน จำนวน ๔ คณะ ได้แก่ ๑) คณะทำงานจัดประชุมสมัชชาสภาการศึกษาระดับภูมิภาค ครั้งที่ ๑ : ภาคใต้ ๒) คณะทำงานจัดประชุมสมัชชาสภาการศึกษา ระดับภูมิภาค ครั้งที่ ๒ : ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๓) คณะทำงานจัดประชุมสมัชชาสภาการศึกษา ระดับภูมิภาค ครั้งที่ ๓ : ภาคเหนือ และ ๔) คณะทำงานด้านสื่อเทคโนโลยีและการสื่อสารเพื่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของทุกภาคส่วน **ส่วนที่ ๒** ศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของประชาชนระดับจังหวัด และจัดทำเป็นฐานข้อมูลภาคีเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ ๗๗ จังหวัด **ส่วนที่ ๓** จัดเวที “นโยบายการศึกษากับพรรคการเมือง” ชวนพรรคร่วมคิด พื้นชีวิตเรียนรู้ใหม่ หนูนเด็กไทยก้าวทันโลก และ **ส่วนที่ ๔** จัดสมัชชาสภาการศึกษา ระดับภูมิภาค

สาระสำคัญของการดำเนินงาน **ประเด็นที่ ๑** แต่งตั้งคณะทำงานภายใต้คณะกรรมการสภาการศึกษาด้านเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อดำเนินการจัดประชุมสมัชชาสภาการศึกษาในพื้นที่ต่าง ๆ ได้แก่ ครั้งที่ ๑ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ครั้งที่ ๒ จังหวัดมหาสารคาม ครั้งที่ ๓ จังหวัดเชียงใหม่ และทำงานด้านสื่อเทคโนโลยีและการสื่อสารเพื่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของทุกภาคส่วน **ประเด็นที่ ๒** ศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของประชาชนระดับจังหวัด และจัดทำฐานข้อมูลภาคีเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ ๗๗ จังหวัด ดำเนินการสำรวจสภาพการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษา โดยใช้แบบสอบถาม เก็บข้อมูล จัดทำและพัฒนาเป็น ฐานข้อมูลภาคีเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ ๗๗ จังหวัด ทั้งนี้ การดำเนินการดังกล่าวเสร็จสิ้นแล้วเมื่อ ๓๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๕ และได้พัฒนาเป็น “ฐานข้อมูลภาคีเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่” ๗๗ จังหวัด เรียบร้อยแล้ว ซึ่งจะนำเสนอให้คณะกรรมการสภาการศึกษา รับทราบต่อไป **ประเด็นที่ ๓** การจัดเวที “นโยบายการศึกษากับพรรคการเมือง” ชวนพรรคร่วมคิด พื้นชีวิตเรียนรู้ใหม่ หนูนเด็กไทยก้าวทันโลก

ซึ่งคณะกรรมการฯ ได้ร่วมกับภาคีเพื่อการศึกษาไทย (TEP) สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส (Thai PBS) กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดเวทีรับฟังความคิดเห็น เมื่อวันที่ ๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๖ ณ หอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร โดยมีผู้แทนพรรคการเมืองเข้าร่วมรับฟังนโยบายด้านการศึกษาร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น จำนวน ๘ พรรค ได้แก่ พรรคเพื่อไทย พรรคประชาธิปัตย์ พรรคเสรีรวมไทย พรรคภูมิใจไทย พรรคก้าวไกล พรรคชาติไทยพัฒนา พรรคชาติพัฒนา ก้าว และพรรคไทยสร้างไทย โดยคณะกรรมการฯ ได้รวบรวมความคิดเห็นจากการจัดงานดังกล่าว เพื่อเป็นฐานข้อมูลให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องนำไปใช้ประโยชน์ **ประเด็นที่ ๔ การจัดสมัชชาสภาการศึกษาระดับภูมิภาค** ดำเนินการลงพื้นที่ระดมความคิดเห็นในภูมิภาคต่าง ๆ ซึ่งมีภาคีเครือข่าย สมัชชาการศึกษา สภาการศึกษาจังหวัด ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ภาคศาสนา ฯลฯ ในแต่ละภูมิภาคเข้าร่วมงาน โดยสมัชชาสภาการศึกษาระดับภูมิภาค ครั้งที่ ๑ จัดขึ้นที่ภาคใต้ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งวัตถุประสงค์การจัดงานคือ เพื่อให้ภาคีเครือข่ายการศึกษาได้แสดงความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการศึกษาเชิงพื้นที่ โดยเน้นเรื่อง soft power ในเชิงภูมิภาค สมัชชาสภาการศึกษาระดับภูมิภาค ครั้งที่ ๒ จัดขึ้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดมหาสารคาม มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดทำมตินโยบายสาธารณะด้านการศึกษาร่วมกัน จำนวน ๒ ประเด็น คือ ๑) การสร้างหลักประกันการศึกษาเพื่อการมีงานทำ และ ๒) การสร้างระบบนิเวศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของคนทุกช่วงวัย สมัชชาสภาการศึกษาระดับภูมิภาค ครั้งที่ ๓ จัดขึ้นที่ภาคเหนือ จังหวัดเชียงใหม่ เป็นการลงพื้นที่เพื่อรวบรวมแนวทาง/นโยบาย/ข้อเสนอแนะการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่จากผู้ที่เกี่ยวข้องที่อยู่ในพื้นที่ โดยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับความก้าวหน้าทางการศึกษา การเปลี่ยนแปลงการศึกษา ความต้องการการจัดการศึกษาในพื้นที่ ๆ และจะเสนอเป็นระเบียบวาระในการประชุมสมัชชาสภาการศึกษาระดับชาติ และจัดทำเป็นมตินโยบายสาธารณะด้านการศึกษาระดับชาติ ซึ่งคณะกรรมการฯ จะเก็บรวบรวมข้อมูลจากพื้นที่ต่าง ๆ เพื่อนำมาปรับใช้กับการจัดการศึกษา และจะเสนอต่อคณะกรรมการสภาการศึกษาต่อไป **ประเด็นที่ ๕ การวางแผนการจัดเวทีเสวนา “นโยบายการศึกษาเพื่อการมีงานทำ”** มีกำหนดจัดในวันที่ ๑๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๖ ณ โรงแรมรอยัล ริเวอร์ โดยคณะกรรมการฯ จะเชิญชวนภาคเอกชน อาทิ สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย หอการค้าไทยและสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย รวมทั้งบริษัทชั้นนำของประเทศ ร่วมกันหารือเกี่ยวกับนโยบายการศึกษาเพื่อการมีงานทำ เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ และนโยบายการศึกษาของประเทศเพื่อรองรับความเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบัน เพื่อจัดทำข้อเสนอในการกำหนดนโยบายการศึกษาเพื่อการมีงานทำเสนอต่อคณะกรรมการสภาการศึกษาต่อไป

ที่ประชุมได้อภิปรายและให้ความเห็น ข้อเสนอแนะ ข้อเสนอแนะ ดังนี้

ประธานการประชุม มีข้อสังเกตว่า Database ฐานข้อมูลในเรื่องต่าง ๆ ที่คณะกรรมการฯ กล่าวถึง ปัจจุบันจัดเก็บไว้ที่ใดและมีหน่วยงานใดเป็นผู้รับผิดชอบ รวมถึงมีหน่วยงานใดนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ นายสุรศักดิ์ มุกประดับ ประธานอนุกรรมการฯ ชี้แจงว่า โครงการต่าง ๆ ที่คณะกรรมการฯ ดำเนินการเป็นโครงการต่อเนื่องจากคณะกรรมการสภาการศึกษาชุดเดิมที่ได้ดำเนินการไว้ ซึ่งเป็นฐานข้อมูลเดิมที่มีการจัดทำไว้แล้ว และคณะกรรมการฯ ชุดปัจจุบันเข้ามาดำเนินการต่อ โดยการลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลในแต่ละภูมิภาค นอกจากนั้น นายสุเทพ แก่งสันเทียะ กรรมการและเลขานุการ ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า ข้อมูลที่คณะกรรมการฯ ดำเนินการระดมความคิดเห็นจะถูกเก็บไว้ที่สำนักมาตรฐานการศึกษาและการเรียนรู้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ซึ่งกรรมการให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า การจัดทำฐานข้อมูลเป็นความคิดที่ดี สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ข้อ ๓ การยกระดับองค์กรให้มีความคล่องตัว จึงเสนอให้มีฐานข้อมูลรวมของคณะกรรมการสภาการศึกษาทุกคณะเพื่อเชื่อมโยงการดำเนินงานเชิงยุทธศาสตร์ ซึ่งคณะกรรมการทุกคณะสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ จะช่วยให้สภาการศึกษาขับเคลื่อนการดำเนินงานให้มีความคล่องตัวมากยิ่งขึ้น

มติ ที่ประชุมรับทราบ

วาระที่ ๔.๓ ความก้าวหน้าการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการสภาการศึกษาด้านคุณธรรม จริยธรรม จิตอาสาและสำนักสาธารณะ

นายสุเทพ แก่งสันเทียะ กรรมการและเลขาธิการฯ นำเสนอความก้าวหน้าการดำเนินงานของ คณะอนุกรรมการสภาการศึกษาด้านคุณธรรมจริยธรรม จิตอาสาและสำนักสาธารณะ มีสาระสำคัญโดยสรุปดังนี้

คณะอนุกรรมการสภาการศึกษาด้านคุณธรรมจริยธรรม จิตอาสาและสำนักสาธารณะได้จัดทำ (ร่าง) แผนปฏิบัติการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม จิตอาสาและสำนักสาธารณะ โดยอยู่ในขั้นตอนของการรับฟังความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อนำมาเพิ่มเติมให้ได้แผนปฏิบัติการฯ ที่สมบูรณ์ และ นำเสนอต่อที่ประชุมสภาการศึกษาต่อไป

รองศาสตราจารย์ นายแพทย์สุรียเดว ทรีปาตี รองประธานอนุกรรมการฯ ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า การดำเนินงานเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมมียุทธศาสตร์หลัก ๔ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ **ยุทธศาสตร์ที่ ๑ เสริมสร้างคุณธรรมให้เป็นพลตินิสัย** เป็นการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมที่ให้แก่เด็กเป็นตัวตั้ง (พัฒนาที่ตัวเด็ก) **ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การสร้างนิเวศของการส่งเสริมคุณธรรม** เป็นการสร้างระบบนิเวศที่อยู่แวดล้อมตัวเด็กให้มีคุณธรรมจริยธรรม เนื่องจากการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมเฉพาะตัวเด็กเพียงประการเดียวไม่เพียงพอ ดังนั้นจึงต้องสร้างสภาพแวดล้อมให้กับเด็กด้วย ทั้งสภาพแวดล้อมที่เป็นบุคคล อาทิ บิดา มารดา ผู้ปกครอง และครู รวมถึงการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมให้กับเด็ก อาทิ โครงการโฮว้ แชนร์ เชื่อมความดี เป็นเวทีให้เด็กได้แสดงความสามารถที่สะท้อนในเรื่องคุณธรรมจริยธรรม **ยุทธศาสตร์ที่ ๓ นวัตกรรมส่งเสริมคุณธรรม** เป็นการส่งเสริมคุณธรรมด้วยกระบวนการโค้ช การให้เด็กได้มีสมุดพกความดี (Moral portfolio) เพื่อสะสมความดี **ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การพัฒนาสมรรถนะการโค้ชสำหรับบุคลากรทางการศึกษา** เป็นการพัฒนาสมรรถนะการโค้ชเพื่อการบริหารสำหรับผู้บริหารระดับสูง เพื่อเสริมพลังเชิงบวกสำหรับศึกษานิเทศก์ และเพื่อจัดการเรียนรู้สำหรับครู โดยรายละเอียดแต่ละยุทธศาสตร์อยู่ระหว่างการปรึกษาหารือในคณะอนุกรรมการฯ และ การดำเนินการจัดทำโครงการสนับสนุนในแต่ละยุทธศาสตร์

มติ ที่ประชุมรับทราบ

วาระที่ ๔.๔ ความก้าวหน้าการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการสภาการศึกษาด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการศึกษาพิเศษ

นายสกล กิตต์นิธิ รองประธานอนุกรรมการสภาการศึกษาด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการศึกษาพิเศษ นำเสนอเรื่องความก้าวหน้าการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการสภาการศึกษาด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการศึกษาพิเศษ มีสาระสำคัญโดยสรุปดังนี้

คณะอนุกรรมการสภาการศึกษาด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการศึกษาพิเศษ มีภารกิจหลักในเรื่องการพิจารณาเสนอความเห็นหรือให้คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายด้านพัฒนา การศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ บุคคลที่มีความสามารถพิเศษ บุคคลที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษ และการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา โดยคณะอนุกรรมการสภาการศึกษา ได้แต่งตั้งคณะทำงาน ๓ คณะ เพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายในแต่ละด้านที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต ได้แก่ ๑) คณะทำงานด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ๒) คณะทำงานด้านการส่งเสริมการศึกษาพิเศษ และ ๓) คณะทำงานด้านการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา โดยมีการดำเนินงานดังนี้

คณะกรรมการด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตได้กำหนดกรอบการดำเนินงานเพื่อให้ได้ผลผลิต ๒ เรื่อง ได้แก่ ๑) ดัชนีการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต และ ๒) ข้อเสนอเชิงนโยบายแนวทางการจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุอย่างมีส่วนร่วม

คณะกรรมการด้านการส่งเสริมการศึกษาพิเศษ ได้กำหนดผลผลิต คือ ข้อเสนอเชิงนโยบายด้านแนวทางการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการเพื่อการมีงานทำ ปัจจุบันอยู่ระหว่างการศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการในมิติต่าง ๆ

คณะกรรมการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ได้กำหนดกรอบแนวทางการดำเนินงานของคณะกรรมการเพื่อให้ได้ผลผลิตจำนวน ๒ เรื่อง ได้แก่ ๑) ข้อเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ และ ๒) ถอดบทเรียนการบริหารจัดการโรงเรียนพระดาบส เพื่อสร้างโอกาสการเข้าถึงการศึกษาระดับอาชีวศึกษา ปัจจุบันอยู่ระหว่างการศึกษารายละเอียดที่เกี่ยวข้องและลงพื้นที่กรณีศึกษา ณ โรงเรียนพระดาบส และโรงเรียนผู้สูงอายุ ในจังหวัดสมุทรปราการ ในวันที่ ๒๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๖ และมีกำหนดจัดเสวนาวิชาการ “มิติใหม่ของการเรียนรู้ตลอดชีวิต : อนาคตของสังคมไทย ในยุคดิจิทัล” ในวันที่ ๒๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๖

มติ ที่ประชุมรับทราบ

๔.๕ ความท้าทายปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรไทย เมื่อสิ้นสุดแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๗๙

๔.๖ ความก้าวหน้าในการขับเคลื่อนงานรอบคุณวุฒิแห่งชาติ ด้วยการพัฒนาหลักสูตรที่เชื่อมโยงกับมาตรฐานอาชีพตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ

๔.๗ การศึกษาแนวทางการจัดสรรทรัพยากรเพื่อเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ

๔.๘ การติดตามการดำเนินงานตามมติสภาการศึกษา

นายสุเทพ แก่งสันเทียะ กรรมการและเลขาธิการ แจ้งให้ที่ประชุมทราบว่า วาระเพื่อทราบที่ ๔.๕ - ๔.๘ เป็นการดำเนินงานประจำของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา จึงขอเสนอในรูปแบบเอกสารประกอบการประชุมเพื่อให้คณะกรรมการสภาการศึกษาได้รับทราบผลการดำเนินงานของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

มติ ที่ประชุมรับทราบและเห็นสมควรให้คณะกรรมการสภาการศึกษาศึกษารายละเอียดเอกสารประกอบวาระการประชุม วาระเพื่อทราบที่ ๔.๕ - ๔.๘ รวม ๔ เรื่อง และหากมีความเห็น ข้อเสนอแนะ หรือมีข้อสังเกตเพิ่มเติมสามารถแจ้งให้ฝ่ายเลขานุการรับทราบภายหลังการประชุม

วาระที่ ๕ เรื่องอื่น ๆ

กำหนดการประชุมสภาการศึกษาครั้งต่อไป ครั้งที่ ๓/๒๕๖๖

นายสุเทพ แก่งสันเทียะ เลขาธิการสภาการศึกษา กรรมการและเลขาธิการ แจ้งกำหนดการประชุมครั้งต่อไป ครั้งที่ ๓/๒๕๖๖ คือ วันศุกร์ที่ ๒๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๖ เวลา ๑๓.๓๐ น. ให้ที่ประชุมรับทราบ

มติ ที่ประชุมรับทราบ

เลิกประชุมเวลา ๑๖.๔๐ น.

นางรัชนี พึ่งพาณิชกุล
นางปัทมา คำภาศรี
นางสาวเต็มศิริ ทรงเจริญ
นายกัมพล ธรรมหมื่นยอง
ผู้จัดรายงานการประชุม

เลขาธิการสภาการศึกษา
กรรมการและเลขานุการ
ผู้ตรวจรายงานการประชุม